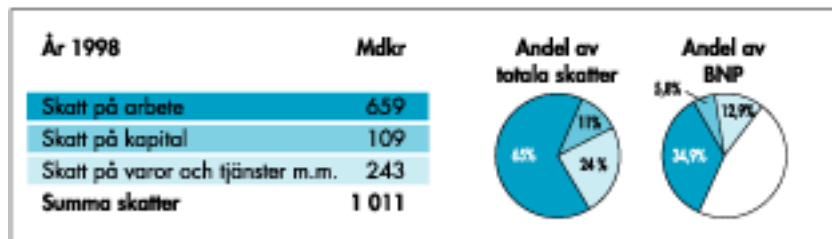

Del II

Skattebaser och skatteinkomster

Genom 1902 års taxeringsreform överfördes den direkta beskattningen till staten och självdeklarationsplikt infördes. För första gången infördes progressiv statlig inkomstskatt. Progressiviteten begränsades till maximalt 4 procent. Bilden visar den första deklara-tionsblanketten för inkomståret 1902.

3 Skatt på arbete

- Skatt på arbete tas ut dels som inkomstskatt dels som socialavgifter. År 1998 inbringade dessa skatter sammanlagt 659 miljarder kr vilket utslaget per invånare motsvarar 74 500 kr.
- Skatten på arbete motsvarade 1998 nästan 35 procent av BNP och utgjorde 65 procent av totala skatteuttaget.
- Drygt 1,2 miljoner eller 19 procent av inkomsttagarna hade inkomster som översteg skiktgränsen för statlig skatt år 1998. Bland de heltidsanställda var andelen 38 procent.
- Var tredje person i aktiv ålder pensionssparar. Det är vanligare att kvinnor pensionssparar än män. Men sparandet är i genomsnitt lägre bland kvinnorna.
- Kommunalskatten i kommunerna varierar år 2000 mellan som lägst 26,50 procent och som högst 33,12 procent. Skattekraften varierar från som högst 180 procent och som lägst 74 procent av riksgenomsnittet.

3.1 Historik

Skatt i form av arbete utkrävdes tidigt i form av natura- och arbetsprestationer för krig och stormansvälde i form av vårdkasar, fartyg och manskap i ledungsflottor och motsvarande. Dagsverken och naturaprestationer var under tidig medeltid en vanlig skattepålaga dels till världsliga herrar för brukande av åker och byggande av borgar samt gästning, dels till kyrkan för kyrkobyggande och i form av tionde av all säd (varav 3/10 till

prästen och i övrigt andelar till biskopen, kyrkan och socknens fattiga). Skattetrycket uppfattades som högt – då på samma sätt som nu. Åren 1356 och 1434 ledde det växande skattetrycket till skatteuppror, år 1356 mot Magnus Eriksson och år 1434 mot Erik av Pommern, det sistnämnda lett av Engelbrekt.

År 1810 infördes progressiv inkomstskatt första gången, en skatteform som avskaffades efter ett par år. År 1812 tillkom istället skatter i form av person-, objekt- och klasskatter. Klasskatterna var kopplade till yrkesklass och därpå förmodad åtföljande skattekraft. År 1861 slopades klasskatterna och ersattes med en proportionell skatt med en procent på behållen inkomst av arbete och kapital.

Grundstenen för den beskattning av arbete vi har idag lades 1903, då man införde en progressiv statlig inkomstskatt och systemet med självdeklaration. Källskattesystemet, d.v.s. att skatten på arbete betalas in löpande under året av arbetsgivaren, infördes först 1947.

Kommunalskatten fick sin nuvarande utformning genom den skattereform som genomfördes 1928. Fram till rösträttsreformen 1918 var den kommunala rösträtten satt i förhållande till den kommunalskatt man betalade.

Arbetsgivaravgifter introducerades första gången 1960 i samband med införandet av ATP. Under 1970-talet höjdes avgifterna successivt och uppgick i slutet av decenniet till ca 35 procent av lönesumman.

Fram till 1970 sambeskattades makar d.v.s. deras inkomster lades samman och skatten togs ut på den samlade hushållsinkomsten och inte i förhållande till de enskilda individernas inkomst. År 1971 infördes särbeskattning av makars inkomster. Ökande förvärvsintensitet bland kvinnor och jämställdhetsaspekter drev fram förändringen.

En stor genomgripande reform av stora delar av det svenska skattesystemet genomfördes åren 1990-1991. Reformen innebar breddade skattebaser och sänkta formella skattesatser. De indirekta skatterna fick ökad vikt. Syftet med reformen var att åstadkomma en samhälls-ekonomiskt effektivare beskattning genom minskade skatteklar¹ och en mera likformig beskattning.

Utvecklingen efter skattereformen har bl.a. inneburit tendenser till ett ökat skatteuttag på arbete främst genom införandet av s.k. allmänna egenavgifter.

3.2 Skatt på arbete idag

Skatt på arbete tas idag ut i form av statlig och kommunal inkomstskatt på individernas arbetsrelaterade inkomster samt som olika former av avgifter som antingen betalas direkt av företagen (arbetsgivaravgifter, särskild löneskatt, egenavgifter) eller av individerna (allmänna egenavgifter). Underlaget för beskattning av arbete är löner eller andra förmåner man erhåller som anställd, egenföretagares inkomst av näringsverksamhet samt de ersättningar individerna får via socialförsäkringarna vid utebliven arbetsinkomst t.ex. sjukförsäkring, föräldraförsäkring och pension. Socialförsäkringsersättningarna kan ses som i tiden omfördelade arbetsinkomster.

Inkomståret 1998 uppgick skatt på arbete till totalt 659 miljarder kr (3.1 Tabell). I procent av arbetsinkomsterna (inklusive socialförsäkringsersättningar) utgjorde skatten på arbete inemot 55 procent och som andel av

BNP nästan 35 procent. Skatteuttaget på arbete har ökat under senare år.

3.3 Den arbetande befolkningen och arbetsinkomsterna

3.3.1 Omfördelningsbehov mellan aktiva och passiva perioder i livet

Ingen människa kan ta hand om sig själv och försörja sig genom eget arbete i livets alla skeden. Vi arbetar ungefär halva livet men måste ha försörjning hela. För att trygga uppehållet i barndom, ålderdom, vid arbetslöshet och sjukdom m.m. måste en omfördelning ske mellan aktiva och passiva perioder i människornas livscykel². Omfördelningen organiseras på olika sätt. En del löses inom familjen. Försäkringslösningar, avtal mellan arbetsmarknadens parter, lån och eget sparande är andra vägar. Skattefinansiering är en annan lösning. Var tyngdpunkten lagts varierar mellan olika länder. Sverige har via de lagstadgade socialförsäkringsavgifterna en förhållandevis hög skattefinansiering av den sociala tryggheten.

Trygghetsarrangemangen – oavsett om de löses via skatter eller på annat sätt – tar i anspråk närmare halva nationalinkomsten. Mindre än halva befolkningen är sysselsatt med förvärsarbete (3.2 Tabell).

3.1 Tabell.

Skatt på arbete åren 1992-1998, mkr.

Overview of taxes on labour 1992-1998, MSEK.

	Inkomståret / Income year						
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Statlig inkomstskatt (Central gov. income tax for individuals)	17 234	17 879	21 386	23 444	25 930	29 345	31 909
Kommunal inkomstskatt* (Local income tax for individuals)	239 172	243 607	255 551	265 082	277 119	285 497	298 883
Delsumma inkomstskatt på arbete (Sum income tax on labour)	256 406	261 486	276 937	288 526	303 049	314 842	330 792
Arbetsgivaravgifter (Employers social sec. contributions)	211 912	185 242	191 972	214 631	230 629	237 492	251 209
Egenavgifter (Social sec. contributions for self-employed)	5 463	4 821	4 876	5 472	5 820	5 652	5 980
Allmänna egenavgifter (General social sec. contributions)	-	6 559	13 749	28 989	37 539	46 438	56 687
Särskild löneskatt (Special tax on some earned income and pension costs)	10 301	9 579	10 018	9 982	11 552	12 799	16 048
Delsumma sociala avgifter (Total social security contributions)	227 676	206 201	220 615	259 074	285 540	302 381	329 924
Beskattning av tjänstegruppiv (Tax levied on benefits of occupational group insurance)	1 216	1 064	1 079	1 014	1 061	910	802
Skattereduktion för byggnadsarbete "ROT" (Tax reduction for stimulating repairs, rebuildings etc)	-	- 1 025	- 2 522	-	- 1 179	- 2 307	- 2 476
Total skatt på arbete (Total tax on labour)	485 297	467 727	496 109	548 614	588 471	615 825	659 042
Dito i procent av (As percentage of)							
- arbetsinkomsterna inkl pensioner m.m. (labour income incl. pensions)	50,2%	52,1%	53,2%	54,6%
- BNP (GDP)	..	31,2%	31,1%	32,0%	33,5%	34,0%	34,9%

*]Avser kommunal inkomstskatt inkl. den obligatoriska delen av församlingsskatten.

Källa: RSV och ESV. Taxeringsuffallet, riksbokföringen samt statistikdatabasen GIN-Skatt.

1) Med skatteklar avses ett marginalskattebegrepp som utöver den inkomstskatt och de egenavgifter som är direkt synliga för individen även inkluderar arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter.

2) Denna fråga behandlas djupare i SNS-rapporterna "Välfärdspolitik i kristid - håller arbetslinjen", SNS förlag 1998 samt "Från dagis till servicehus. Välfärdspolitik i livets olika skeden", SNS förlag 1999.

3.2 Tabell.

Befolkning och sysselsättning 1993-1999, tusental personer och arbetade timmar.

Population and employment 1993-1999, thousands and hours worked.

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Förändring (change) perioden 1993-1999 period 1993-1999	
								abs. tal obs. figures	dito % in %
Befolkning (Total population)	8 719	8 781	8 827	8 841	8 846	8 851	8 858	+ 139	+ 1,6
20-64 år (20-64 years)	5 033	5 076	5 112	5 129	5 142	5 156	5 174	+141	+ 2,8
Sysselsatta (Economically active population)	3 964	3 928	3 987	3 963	3 922	3 979	4 068	+ 104	+ 2,6
därav i arbete (of which at work)	3 314	3 326	3 391	3 383	3 348	3 361	3 456	+ 142	+ 4,3
därav tillfälligt frånvarande (of which temporary absent from work)	650	602	596	580	574	618	611	-39	- 5,9
relativt frånvarotal (absent persons in per cent)	16	15	15	15	15	16	15		
Öppet arbetslösa (Unemployed)	356	340	333	347	342	276	241	- 115	
I åtgärder (Engaged in labour market measures)	184	224	189	196	184	165	135	-49	
Öppet arbetslösa i % (Unemployed in percent)	8,2	8,0	7,7	8,1	8,0	6,5	5,6		
I åtgärder i % (Engaged in labour market measures in percent)	4,3	5,3	4,4	4,5	4,3	3,9	3,1		
Sysselsatta per invånare, % (Economically active population in percent of total population)	45,5	44,7	45,2	44,8	44,3	45,0	45,9		
Arbetade timmar (Number of hours worked)									
- total antal i miljoner (in millions)	6 383	6 465	6 601	6 598	6 566	6 661	6 841	+ 458	+ 7,2
- per sysselsatt (per person economically active)	1 610	1 646	1 656	1 665	1 674	1 674	1 682	+ 71	+ 4,4
- per invånare 20-64 år (per person aged 20-64)	1 268	1 274	1 291	1 286	1 277	1 292	1 322	+ 54	+ 4,3
- per invånare (per person)	732	736	748	746	742	753	772	+ 40	+ 5,5

Anm: Sysselsättningen avser förhållandena under en genomsnittlig mätvecka enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Personer som har sysselsättning men är lediga en hel mätvecka på grund av t.ex. semester, föräldraledigt eller sjukdom hamnar i gruppen "sysselsatta frånvarande".
Källa: Konjunkturinstitutet samt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU).

3.3.2 Antalet arbetade timmar har ökat sedan lågkonjunkturen i början av 1990-talet

Från högkonjunkturåret 1990 till lågkonjunkturåret 1993 minskade antalet arbetade timmar med 9 procent. Antalet totalt arbetade timmar var som lägst år 1993. Därefter har en återhämtning skett. Åren 1994 och 1995 ökade antalet arbetade timmar med drygt 3 procent. Åren 1996 och 1997 stagnerade antalet arbetade timmar följt av en kraftig ökning åren 1998 och 1999. Sett över hela perioden 1993 till 1999 har antalet arbetstimmar ökat med 7 procent. Ökningen kan hänföras till att fler är sysselsatta men också att de sysselsatta arbetar genomsnittligt sett fler timmar. De som är sysselsatta arbetar i genomsnitt 71 timmar mer år 1999 än år 1993. Samtidigt har befolkningen ökat. Slås de arbetade timmarna ut per invånare har antalet arbetade timmar ökat med 5,5 procent mellan 1993 och 1999 – från 732 till 772 timmar. Förändringar i antalet arbetade timmar har betydelse för skattepolitiken. Vid en nedgång, som den i början av 1990-talet, ökar omfördelningstrycket mellan de som arbetar och de som inte har arbete.

3.3.3 Ca 100 000 individer har förvärvs-inkomster över 500 000 kr

Ser man till befolkningen över 18 år inklusive pensionärer och egenföretagare, totalt 7 miljoner individer, fördelar sig de taxerade förvärvsinkomsterna år 1998 på sätt som framgår av 3.3 Tabell³. Omkring 270 000 individer har ingen eller så låg förvärvsinkomst att de inte behöver deklarerat. Ca 4,7 miljoner inkomsttagare har förvärvsinkomster som understiger 200 000 kr, 1,5 miljoner har inkomster mellan 200-300 000 kr, ca 325 000 har inkomster mellan 300-400 000 kr och 113 000 har inkomster mellan 400 000-500 000 kr. Det finns 92 000 personer med inkomster mellan en halv och en miljon och 11 000 som får mer än miljonen i inkomst från förvärvsarbete. Inkomsttagare med inkomst över en halv miljon utgjorde 1,5 procent av antalet personer, hade 7 procent av de taxerade förvärvsinkomsterna och betalade drygt 9 procent av de direktdebiterade skatter som tas ut på arbetsinkomster.

3) Samma uppgifter med en mer detaljerad inkomstklassindelning återfinns i 3.34 Tabell i tabellbilagan till detta kapitel.

3.3 Tabell.

Befolkningen över 18 år fördelade i inkomstklasser efter taxerad förvärvsinkomst. Uppgifter om antal inkomsttagare, inkomstsummor samt skatt på arbete i form av inkomstskatt och allmän pensionsavgift. Inkomståret 1998.

Total population aged 18 years or more by assessed income from employment and business showing number of persons, income amounts, taxes on labour in form of central government income tax for individuals, local income tax for individuals and general pension contribution. Income year 1998.

Taxerad förvärvsinkomst, tkr	Antal personer, tusental	Taxerad förvärvsinkomst, mdkr	Skatt på arbete (mdkr) i form av			Summa
			Statlig inkomstskatt	Kommunal inkomstskatt	Allmän pensionsavgift	
Assessed inc. from work, KSEK	Number of persons, thousands	Assessed inc. from work BSEK	Taxes on labour (BSEK) in form of Central gov. inc. tax	Local inc. tax	Pension contribution	Total
0	271	0	0	0	0	0
- 100	1 779	96	0	16	3	19
100 - 200	2 889	438	1	119	22	141
200 - 300	1 514	359	4	102	23	129
300 - 400	325	110	8	32	6	46
400 - 500	113	50	6	15	2	22
500 - 1000	92	58	9	17	2	28
1000 -	11	18	4	5	0	9
Samtliga (All)	6 994	1 130	32	306	57	394
varav för följande kategorier (by categories):						
1. Pensionärer (Pensioners)	1 617	194	3	48	0	52
2. 18-24 år (18-24 years)	730	49	0	12	3	16
3. Egenföretagare (Self-employed)	141	19	0	5	1	7
4. Löntagare (Employees)	3 559	781	27	218	49	294
5. Övriga (Others)	946	86	1	22	3	26

Anm: Kategorierna i tabellen är avgränsade på följande sätt. Ingen under 18 år är med. Grupp 1 består av ålderspensionärer. De är således 65 år eller äldre. Grupp 2 är ungdomar i åldern 18-24 år. Inget krav finns på inkomst. Grupp 3 och 4 är personer med minst 10 000 kronor i förvärvsinkomst (definierad som summan av lön och inkomst av aktiv näringsverksamhet). Är lönen större än inkomst av aktiv näringsverksamhet så förs man till löntagare. I annat fall till företagare. Om förvärvsinkomst saknas eller är under 10 000 kronor så ingår man i övriggruppen.

Källa: SCB:s inkomststatistik, bearbetning av Storurvalet 1998.

Medelinkomst för heltidsarbetande ca 248 000 kr

Av de förvärvsarbetande 1998 kan 3,5 miljoner karaktäriseras som anställda. Antalet egenföretagare som går med överskott och har sin huvudsakliga inkomst från näringsverksamhet uppgår till i storleksordningen 150 000. Av de anställda i åldern 20-64 år arbetade 68 procent heltid, 20 procent lång deltid och 12 procent kort deltid (3.4 Tabell). Av de 1,7 miljoner anställda männen arbetade 82 procent heltid och 18 procent deltid. Av de 1,7 miljoner anställda kvinnorna arbetade 54 procent heltid och 46 procent deltid. De heltidsanställda utgjorde 68 procent av de anställda och svarade för 82 procent av de sammanlagda arbetsinkomsterna för anställda. Den genomsnittliga arbetsinkomsten för de heltidsanställda var 248 300 kr.

3.4 Tabell.

Antal anställda och genomsnittlig och medianarbetsinkomst 1998 för anställda som inte har företagarinkomst, åldersgruppen 20-64 år, efter sysselsättningsnivå och kön.

Total numbers of employees and average and median employment income 1998, employees aged 20-64 with no entrepreneurial income, by activity level and gender.

	Antal anställda		Medel- inkomst, tkr	Median- inkomst, tkr	Total arbets- inkomst för resp kategori, mkr	Dito i % av arbets- inkomsten för samtliga anställda
	tusental	i % av samtliga anställda				
	Number of employees thousands	share [%] of all employees	Average income, KSEK	Median income, KSEK	Total employ- ment income by category, BSEK	Do. in per cent of all employment income
Helårs- och heltidsanställda 90-100 procent av årsarbetstiden						
<i>Year-round full-time (90-100 per cent) employees</i>						
Män (Men)	1 427	41	272,2	238,1	388	54
Kvinnor (Women)	946	27	212,2	198,0	201	28
Samtliga (All)	2 373	68	248,3	221,6	589	82
Deltidsanställda 50-89 procent av årsarbetstiden						
<i>Part-time (50-89 per cent) employees</i>						
Män (Men)	163	5	149,5	130,0	24	3
Kvinnor (Women)	542	16	141,3	138,5	77	11
Samtliga (All)	704	20	143,2	137,0	101	14
Deltidsanställda 1-49 procent av årsarbetstiden:						
<i>Part-time (1-49 per cent) employees</i>						
Män (Men)	143	4	76,7	65,7	11	2
Kvinnor (Women)	262	8	81,6	72,7	21	3
Samtliga (All)	405	12	79,8	70,2	32	4
Samtliga anställda						
<i>All employees</i>						
Män (Men)	1 733	50	244,5	225,0	424	59
Kvinnor (Women)	1 750	50	170,7	167,4	299	41
Samtliga (All)	3 482	100	207,4	193,9	722	100

Källa: Statistiska centralbyrån, Inkomstfördelningsundersökningen 1998.

Av de 2,4 miljoner heltidsarbetande anställda (3.5 Tabell) hade 49 procent inkomster under 220 000 kr, 34 procent inkomster mellan 220 000 och 300 000, 14 procent inkomster i intervallet 300 000-500 000 och drygt

3 procent inkomster över en halv miljon. De heltidsarbetande företagarna redovisar medelinkomster som uppgår till ungefär hälften av de heltidsanställdas.

3.5 Tabell.

Helårs- och heltidsarbetande anställda och företagare 1998, åldersgruppen 20-64 år, med fördelning på inkomstklasser och kön.

Full-year and full-time workers (employees and entrepreneurs) 1998, in the 20-64 age group, by income from work and gender.

Kön Gender	Antal (tusental) i inkomstklasser (tkr)										Samtliga All	Arbetsinkomst, tkr	
	Number (thousands) by income-interval (KSEK)											Income from work, KSEK	
	1- 100	100- 140	140- 180	180- 220	220- 260	260- 300	300- 500	500- 1000	1000-		medel- inkomst average income	median- inkomst median income
Anställda (Employees):													
Män (Men)	14	28	144	342	370	181	276	66	6	1 427	272,2	238,1	
Kvinnor (Women)	21	41	239	327	174	71	65	8	0	946	212,2	198,0	
Samtliga (All)	35	68	383	669	544	252	341	74	6	2 373	248,3	221,6	
Företagare (Entrepreneurs):													
Lantbrukare och övriga företagare (Farmers and other entrepreneurs)	68	28	20	14	12	142	122,3	111,7	

Källa: Statistiska centralbyrån, Inkomstfördelningsundersökningen 1998.

3.4 Administrativa uppgifter kring skatt på arbete

3.4.1 Inkomsterna redovisas i en självdeklaration

Beskattningen av fysiska personers (individer och dödsbon) arbets- och kapitalinkomster sker per inkomstår. Inkomsterna redovisas i en självdeklaration som lämnas in till skattemyndigheterna på våren efter inkomståret ("taxeringsåret"). Sedan 1995 finns ett förenklat sätt att deklarerat som kan användas av flertalet inkomsttagare. Skattemyndigheterna skickar ut en blankett "Förenklad självdeklaration" med förtryckta inkomstuppgifter. De förtryckta uppgifterna har lämnats till skattemyndigheterna som kontrolluppgifter från arbetsgivare, pensionsinstitut, banker m.fl. Inför deklarationen av 1999 års inkomster lämnades 64 miljoner kontrolluppgifter (se sammanställning i 3.7 Tabell) varav 16 miljoner avsåg löner, pensioner och andra sociala ersättningar och 48 miljoner avsåg kapital m.m. Stämmer uppgifterna på den förtryckta deklara-tionsblanketten behövs bara en underskrift på att uppgifterna är riktiga. I annat fall kompletterar deklara-nten blanketten med tilläggsuppgifter. De vanligaste orsakerna till att tilläggsuppgift lämnas är yrkande om avdrag för arbetsresor och redovisning av vinst/förlust vid försäljning av värdepapper och småhus. Vid mer komplicerade inkomstförhållanden, om man t.ex. har inkomst av näringsverksamhet eller om man är delägare i handelsbolag, lämnas en "Särskild självdeklaration".

6,8 miljoner deklara-tioner

Vid 1999 års taxering lämnades totalt 6,8 miljoner deklara-tioner avseende fysiska personer varav 5,5 miljoner förenklade och 1,3 miljoner särskilda deklara-tioner. Av de förenklade var 61 procent utan tilläggsuppgifter. 58 000 personer skönsbeskattades. Därutöver har ca 700 000 personer, i första hand barn, blivit maskinellt beskattade för kapital utan att ha lämnat deklara-tion. Av de deklara-tioner som lämnades av individerna ändrades drygt sex procent vid skattemyndigheternas deklara-tionsgranskning.

3.6 Tabell.
Antal inkomstdeklara-tioner från individer och dödsbon 1995-1999.

Number of income tax returns for individuals 1995-1999.

Typ av deklara-tionsblankett Type of return	Taxeringsåret, tusental Assessment year, thousands				
	1995	1996	1997	1998	1999
Förenklad deklara-tion utan tillägg (Simplified return without addition)	3 166	3 563	3 488	3 277	3 372
Förenklad deklara-tion med tillägg (Simplified return with additions)	2 224	1 828	1 981	2 239	2 155
Delsumma Förenklad deklara-tion (Subsum Simplified return)	5 390	5 391	5 468	5 516	5 527
Särskild självdeklara-tion (Special tax return)	1 332	1 256	1 250	1 249	1 278
Skönstaxerade (Discretionary assessments)	46	53	53	55	58
Totalt antal (Total number)	6 768	6 700	6 771	6 820	6 863

Källa: Riksskatteverkets verksamhetsstatistik.

Lite kontrolluppgiftshistoria

Kontrolluppgiften har en gammal historia, men det är först på senare år som antalet kontrolluppgifter ökat och fått en större täckning och betydelse.

Kontrolluppgift för lön m.m. infördes redan 1935. Sedan 1981 tillgodoförs deklara-nten den avdragna preliminärskatten via kontrolluppgiften. I samband med att den förenklade deklara-tionen infördes 1987 tillkom kontrolluppgift på inkomst-räntor, aktieutdelningar m.m.

Nästa stora expansion i antalet kontrolluppgifter inträffade i samband med att den nya förenklade deklara-tionen med ett förslag till taxering infördes vid 1995 års taxering. För att göra taxeringsförslaget så fullständigt som möjligt infördes kontrolluppgifter på utgiftsräntor, tomträttsavgälder, över-låtelse av andel i allemansfonder och pensionssparande. Vid 1997 års taxering kom för första gången kontrolluppgifter avseende försäljningar av aktier och andra värdepapper. Vid 1998 års taxering infördes kontrolluppgift på skuldbeloppets storlek.

3.7 Tabell.**Kontrolluppgifter av olika slag vid taxeringen år 2000.**

Statements of income from third part at the assessment year 2000.

Typ av kontrolluppgift Type of statement	Antal, tusental Number, thousands	Belopp, mdkr In BSEK
Löne- och sociala kontrolluppgifter (From employer etc)		
KU 10,13,16 Lön	7 820	829,8
KU 18 Pension, livränta, m.m.:	8 362	355,9
Summa	16 181	1 185,7
varav lämnade på ADB-media	15 694	
varav lämnade på papper	487	
Kapital-kontrolluppgifter (From financial institutions etc):		
KU 20 Inkomsträntor, konton Sammanlagd behållning vid årets utgång	5 040	7,4 404,6
KU 21 Inkomsträntor svenska och utländska värdepapper Sammanlagt värde vid årets utgång	1 998	2,8 97,8
KU 22 Utbetalt räntebidrag	55	0,7
KU 25 Utgiftsräntor Låneskuld	12 861	59,5 1 065,0
KU 26 Tomträtsavgäld	147	0,6
KU 31 Utbetald aktieutdelning	18 820	57,5
KU 32 Erhållen ersättning vid försäljning av aktier m.m.	4 753	383,6
KU 33 Marknadsnoterade optioner och terminer	88	
KU 40 Beräknad reavinst vid försäljning av andel i fond Beräknad reaförlust vid försäljning av andel i fond	1 900	15,8 0,6
KU 55 Överlåtelse av bostadsrätt - överlåtelsepris Överlåtelse av bostadsrätt - förvärvspris	123	28,4 20,7
KU 50 Pensionssparande	2 250	14,2
Summa	48 034	
varav lämnade på ADB-media	47 986	
varav lämnade på papper	48	
Totalt antal KU	64 215	

Källa: Riksskatteverket. Statistikdatabasen GIN-Skatt.

3.4.2 Individernas inkomstskatt slutregleras en gång per år

Skatten på löntagarnas och pensionärernas inkomster betalas i allt väsentligt in under inkomståret genom arbetsgivarens eller pensionsutbetalarens försorg genom att preliminärskatt dras av före löne- eller pensionsutbetalningen. Egenföretagarna betalar själva in preliminär inkomstskatt en gång per månad baserat på tidigare års inkomstnivå eller en preliminär deklARATION. Den preliminära skatten avräknas från den skatt som debiteras vid taxeringen (slutskatten). Sedan den nya förenklade deklARATIONEN infördes får flertalet besked om sin slutskatt redan i augusti efter inkomståret. För dem som lämnar Särskild självdeklARATION lämnas besked om slutskatten i december efter inkomståret. Hur betalningsmönstret såg ut för de skatter som fastställdes i den deklARATION som lämnades av individerna 1999 framgår i 3.8 Tabell.

Den slutliga skatten fastställdes i taxeringen till 436 miljarder kr. Arbetsgivarna betalade in 393 miljarder kr genom preliminärskatteavdrag för sina anställda. Egenföretagare m.fl. betalade in 18 miljarder genom egna månatliga inbetalningar. Individerna gjorde därutöver själva 42 miljarder i kompletterande inbetalningar och 17,5 miljarder betalades tillbaka till individerna på grund av att för stora belopp blivit inbetalda till skattemyndigheten.

3.8 Tabell.

Betalningsmönstret för den skatt som fastställts i inkomstdeklarationen för inkomståret 1998 (taxeringsåret 1999) för individer och dödsbon.

Collection of income tax from individuals income year 1998 (assessment year 1999).

	Antal, tusental Number, thousands	Belopp, mkr Amount, BSEK	Belopp i % av fastställd skatt Amount in % of final tax
Summa skatt fastställd i den årliga inkomstdeklarationen (Total tax debited on basis of assessment; final tax bill)	7 421	435,8	100
varav inbetalt via (of which paid by)			
- arbetsgivare, banker m.fl. genom preliminärskatteavdrag (employers, banks etc. by means of withdrawal)	7 704	393,2	90
- egenföretagare m.fl. genom fördebiterad preliminär skatt (preliminary tax paid by entrepreneurs)	281	18,1	4
Återstående differens som regleras genom skattskyldigas egna betalningar (Remaining amount regulated by individuals own payment)		24,5	6
fördelat på skattskyldiga som (of which tax payers)			
- har en differens på 100 kr eller mindre (having a discrepancy of 100 SEK or less)	875	0,0	0
- får göra kompletterande inbetalningar med mer än 100 kr (making additional payments of more than 100 SEK)	2 707	42,1	10
- har belopp att återfå på mer än 100 kr (having more than 100 SEK to be refunded)	3 839	- 17,5	- 4

Anm: Den fastställda skatten i denna tabell omfattar utöver inkomstskatt på individernas förvärsinkomster även skatt på inkomst av kapital, fastighetsskatt och förmögenhet.

Källa: RSV. Statistikdatabasen GIN-Skatt.

Alla har ett eget skattekonto

Från och med 1999 har alla som betalar skatt ett eget skattekonto hos skattemyndigheten. På kontot bokförs både de betalningar de skattskyldiga själv gör och det som arbetsgivare, pensionsutbetalare och banker m.fl. dragit av som preliminär skatt. Egna inbetalningar kan göras till kontot när som helst under året. Intäkts- respektive kostnadsränta på över- och underskott räknas dag för dag precis som på ett vanligt bankkonto. När den slutliga skatten fastställts för en person jämförs detta belopp med de betalningarna som kommit in från olika håll. Beroende på hur mycket som betalats uppstår därvid över- eller underskott på kontot. I samband med att skattekontot infördes försvann de gamla invanda begreppen fyllnadsbetalningar, ö-skatt och kvarskatt.

3.4.3 Arbetsgivarna betalar preliminärskatten varje månad

Som framgått ovan ombesörjer arbetsgivare och pensionsutbetalare m.fl. att skatt dras på de anställdas löner, pensioner m.m. och skatten betalas in till skattemyndigheterna löpande under året. Arbetsgivarna betalar dessutom in arbetsgivaravgifter. Underlaget för arbetsgivaravgifter är i princip lönesumman inkl. beskattade förmåner. Arbetsgivaravgifterna och det preliminärskatteavdrag arbetsgivarna gör för sina anställda deklarerar och betalas in en gång i månaden. Denna inbetalning skall vara gjord den 12:e i månaden efter den månad lönen betalades ut till den anställde.

Antalet arbetsgivare i Sverige uppgår till närmare 290 000. Det svenska näringslivet domineras av stora arbetsgivare. Arbetsgivare med en lönesumma över fem miljoner (mer än ca 20 årsarbetskrafter) utgör fem procent av arbetsgivarna och svarar för 81 procent av lönesumman.

3.9 Tabell.

Arbetsgivarna fördelade efter lönesumma 1999 (enligt kontrolluppgifter för inkomståret 1999).

Employers by total sum of wages paid in 1999.

Lönesumma, mkr	Antal arbetsgivare, antal	fördelning i %	Lönesumma, miljarder kr	fördelning i %
Sum of wages, MSEK	Number of employers, number	share in %	Total wage sum, BSEK	share in %
- 0,2	124 109	43	9	1
0,2 - 0,5	63 255	22	21	2
0,5 - 1,0	40 576	14	29	3
1,0 - 5,0	46 556	16	98	12
5,0 - 10,0	6 987	2,4	48	6
10,0 - 20,0	3 496	1,2	48	6
20,0 - 50,0	2 148	0,7	66	8
50,0 - 100,0	784	0,3	55	7
100,0 -	1 028	0,4	456	55
Summa (sum)	288 939	100	830	100

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-Skatt.

3.5 Direkt skatt på individernas inkomster av förvärvsarbete

3.5.1 De taxerade förvärvsinkomsterna 1 125 miljarder kr år 1998

Sammansättningen av den taxerade förvärvsinkomsten inkomståret 1998 framgår av 3.10 Tabell. I tabellen ingår inte inkomster för personer som haft så låga inkomster att de inte behövt lämna deklaration. Sammantaget kan dessa inkomster för icke-deklaranterna beräknas till åtta miljarder kr varav sju miljarder avser pensioner och en miljard löner.

Den taxerade förvärvsinkomsten som är summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet, men efter allmänna avdrag, uppgick 1998 till 1 125 miljarder kr. Den taxerade inkomsten utgör basen för skatteberäkningen. I taxeringsunderlaget ingår inkomst av tjänst med 1 111 miljarder kr. Härav utgjorde löner, skattepliktiga förmåner och vissa socialförsäkringsförmåner sammanlagt 876 miljarder kr varav 99 miljarder avsåg socialförsäkringar (t.ex. sjuk- och föräldrapening, arbetslöshetsersättning). De allmänna pensionerna och tjänstepensionerna svarade för 228 miljarder kr (exkl. pensionsbelopp för pensionärer som undantagits från deklarationsplikten, ca 7 miljarder kr). Egenföretagarnas inkomst av näringsverksamhet var 26 miljarder kr⁴. Individerna erhöll drygt 11 miljarder i privata pensionsförsäkringar och livräntor. Avdraget för pensionsparande var 11,1 miljarder kr. Avdrag för resor till och från arbetet gjordes av 880 000 personer till ett sammanlagt belopp på 9,7 miljarder.

Avdrag för arbetsresor och för pensionsparande är de vanligaste avdragen.

3.10 Tabell.

Den taxerade förvärvsinkomstens sammansättning inkomståret 1998 för individer och dödsbon.

The structure of assessed income from earning for individuals and capital of deceased income year 1998.

Delposter under inkomst av tjänst m.m. Structure of assessed income	Antal som deklarerat på resp. post, tusental Number of persons, thousands	Belopp, miljarder kr Amounts, BSEK
A. Inkomst av tjänst (Income from employment)	6 459	1 110,7
A.1 Delsumma inkomstposter (Subsum for incomes)		1 125,1
Löner, skattepliktiga förmåner, sjukpenning m.m. (Wages and social benefits)	4 887	875,6
Kostnadsersättning (Compensation for costs)	150	1,6
Allmän pension, tjänstepension (General pensions)	2 046	227,9
Privat pensionsförsäkring, livränta (Private pensions)	412	11,3
Skattepliktiga ersättningar som ej är pensionsgrundande (Other taxable compensations not entitling to pension)	155	3,9
Ersättningar från fåmansföretag/handelsbolag (Remuneration from close company/partnership)	27	4,0
Övrigt (Other income)		0,9
A.2 Delsumma avdragsposter (Subsum for deductions)		- 14,4
Resor till och från arbetet (Travels between home and work)	880	- 9,7
Tjänsteresor (Travels in business)	47	- 0,4
Dubbel bosättning (Dual residence)	66	- 1,2
Övriga kostnader (Other costs)	550	- 3,2
B. Inkomst av näringsverksamhet (egenföretagare) (Income from personal business)		26,3
Aktiv näringsverksamhet (For persons active in business)	290	23,7
Passiv näringsverksamhet (For persons not active in business)	95	2,5
C. Allmänna avdrag (General exemptions)	1 694	- 11,6
Pensionsparande (Private saving for pension)	1 665	- 11,1
Periodiskt understöd m.m. (Periodical allowance etc.)	6	- 0,1
Kvittning av underskott av näringsverksamhet mot inkomst av tjänst (Deduction of deficit in business to income from employment)	17	- 0,4
D. Taxerad förvärvsinkomst (A+B-C) Assessed income (A+B+C)	6 570	1 125,0

Källa: Riksskatteverket, Ekonomistyrningsverket. Taxeringsutfallet.

4) Näringsidkarnas inkomster och principerna för hur de beskattas behandlas samlat i kapitel 6 "Särskilt om företagsbeskattning".

3.5.2 880 000 personer gör avdrag för resor till och från arbetet

Fr.o.m. inkomståret 1998 medges avdrag för resor till och från arbetsplatsen för kostnader som överstiger 7 000 kr. Åren 1998-2000 har avdraget för resor med bil varit 15 kr per mil. Milavdraget föreslås år 2001 höjas till 16 kr.

Inkomstår	Gräns för att göra avdrag	Avdrag vid resor med egen bil
1993-1994	4 000 kr	13 kr/mil
1995-1997	6 000 kr	13 kr/mil
1998-2000	7 000 kr	15 kr/mil
2001-*	7 000 kr	16 kr/mil

*) Enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2000

3.11 Tabell.

Reseavdraget 1993-1998.

Deduction for expenses for travelling between home and place of work 1993-1998.

Inkomstår	Antal personer, tusental	Totalt belopp, mkr	Medelbelopp, tkr
Year	Number of persons, thousand	Total amount, MSEK	Average amount, KSEK
1993	1 291	8 821	6,8
1994	1 153	8 926	7,7
1995	805	7 341	9,1
1996	815	7 637	9,4
1997	872	8 256	9,5
1998	880	9 653	11,0

Källa: Riksskatteverket, Underlag för taxeringsutfallet.

3.12 Tabell.

Reseavdraget inkomståret 1998.

Deduction for expenses for travelling between home and place of work income year 1998.

Avdrag Deduction tkr KSEK	Antal Number tusental thousands	andel, % share, %	Belopp Amount mkr MSEK
0 - 2	101	12	112
2 - 4	131	15	388
4 - 6	102	12	506
6 - 8	100	11	690
8 - 10	77	9	691
10 - 12	65	7	710
12 - 15	77	9	1 036
15 - 20	87	10	1 505
20 - 25	50	6	1 119
25 - 30	32	4	865
30 - 40	29	3	978
40 -	20	2	992
Summa (Total)	871	100	9 591
Genomsnittligt belopp i kronor (average amount SEK)			11 011

Källa: SCB:s inkomststatistik, bearbetning av Storurvalet 1998.

År 1998 har 880 000 inkomsttagare gjort avdrag för resor till och från arbetet. Detta är ca 400 000 färre än för fem år sedan (3.11 Tabell). Avdragsbeloppet är dock högre år 1998 - 9,7 miljarder kr mot 8,8 miljarder för fem år sedan.

Inkomståret 1998 som den senaste statistiken avser var avdraget i genomsnitt 11 011 kr. För 131 000 personer översteg avdraget 20 000 kr

Drygt 17 procent av inkomsttagarna gör reseavdrag. Vanligast är reseavdrag i pendlingslänen Halland och Uppsala. Det genomsnittliga avdraget för de som gör avdrag är högst i Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län. Tittar man på enskilda kommuner är reseavdrag mest frekventa i Lerum, Håbo och Kungsbacka och minst vanliga i Stockholm, Sundbyberg och Solna. Trosa, Norrtälje, Nynäshamn och Gnesta toppar med de högsta genomsnittliga avdragen medan de lägsta genomsnittliga avdragen återfinns i Gnosjö, Staffanstorps och Burlöv.

3.13 Tabell.

Reseavdraget i olika län inkomståret 1998.

Deduction for expenses for travelling between home and place of work in the different counties in 1998.

	Antal som gjort avdrag Number of persons with deductions	% av de som haft lön m.m. In % of the income earners	Genomsnittligt avdrags- belopp, tkr Average amount deducted, KSEK
Stockholms	119 614	11,4	11,4
Uppsala	40 867	23,7	14,1
Södermanland	27 090	18,8	13,7
Östergötland	35 884	15,3	10,4
Jönköping	29 738	15,7	9,4
Kronoberg	18 862	18,1	9,9
Kalmar	22 424	16,8	10,3
Gotland	6 181	19,3	9,7
Blekinge	15 957	18,4	9,4
Skåne	128 088	20,4	10,8
Halland	37 241	24,3	11,4
Västra Götaland	172 539	20,5	10,8
Värmland	30 447	19,3	10,3
Örebro	26 924	17,0	10,2
Västmanland	25 263	17,0	12,1
Dalarna	28 437	17,6	10,2
Gävleborg	25 537	15,7	10,2
Västernorrland	27 524	18,9	9,6
Jämtland	11 870	15,5	11,3
Västerbotten	25 407	16,6	10,4
Norrbottn	24 598	15,8	11,6
Riket	880 492	17,3	11,0

Källa: SCB, Den totalräknade inkomststatistiken 1998.

3.5.3 Fler kvinnor än män pensionssparar

Allt fler pensionssparar. Inkomståret 1998 gjorde nästan 1,7 miljoner inkomsttagare avdrag för pensionssparande med ett totalt belopp på 11,1 miljarder kr. Detta innebär att var tredje person i aktiv ålder kompletterar sin lagstadgade pension med ett eget pensionssparande. Beloppet som drogs av uppgick i snitt till 6 600 kr. Antalet personer som pensionssparar har ökat med 700 000 sedan 1991. Pensionsspararna sparar dock i genomsnitt mindre än 1991. Avdraget för pensionssparande begränsades 1995 från helt till halvt basbelopp. För tjänsteinkomster mellan tio och tjugo basbelopp⁵ eller om man är näringsidkare får ett större avdrag göras.

Det är vanligare att kvinnor pensionssparar än män (3.15 Tabell). I åldrarna 20-64 år pensionssparar 37 procent av kvinnorna mot 29 procent av männen. Men sparandet är genomsnittligt sett lägre bland de kvinnor som gör pensionsavdrag⁶. Pensionssparandet börjar tidigt. I åldrarna 18-24 år pensionssparar 6 procent med i genomsnitt 1 900 kr. Andelen som pensionssparar är högst i åldersgruppen 45-54 år (41 procent).

3.14 Tabell.

Avdrag för pensionssparande 1991-1998.

Deduction for savings for individual private pension 1991-1998.

Inkomstår	Antal personer, tusental	Medelbelopp, tkr	Totalt belopp, mkr
Year	Number of persons, thousands	Average amount, KSEK	Total amount, MSEK
1991	966	9,4	9 076
1992	1 018	8,1	8 242
1993	1 070	8,2	8 795
1994	1 235	8,5	10 551
1995	1 363	6,7	9 144
1996	1 478	6,6	9 797
1997	1 576	6,6	10 415
1998	1 678	6,6	11 053

Källa: SCB, Inkomster, skatter och bidrag.

3.15 Tabell.

Avdraget för pensionssparande fördelat på ålder och kön 1998 (exkl. dödsbon).

Deduction for savings for individual private pension 1998 by age and gender (deceased excl.)

Ålder Age	Avdrag för pensionssparande Deduction for savings for individual private pension								
	Kvinnor Women			Män Men			Samtliga All		
	Antal	Andel,%	Genomsnitt, tkr	Antal	Andel,%	Genomsnitt, tkr	Antal	Andel,%	Genomsnitt, tkr
	Number	Share, %	Mean value, KSEK	Number	Share, %	Mean value, KSEK	Number	Share, %	Mean value, KSEK
18-24	27 868	7	1,7	27 299	6	2,0	55 167	6	1,9
25-34	195 251	33	2,9	173 360	28	3,5	368 611	31	3,2
35-44	240 979	43	4,5	186 940	32	5,8	427 919	38	5,1
45-54	286 927	47	7,2	213 243	34	9,3	500 170	41	8,1
55-64	164 026	36	9,7	134 306	29	11,9	298 332	32	10,7
65-	10 303	1	12,7	17 184	3	14,2	27 487	2	13,6
Samtliga	925 354	26	5,9	752 332	22	7,4	1 677 686	24	6,6
varav i åldern 20-64 år (of which by age 20-64 years)	913 918	37	5,9	734 005	29	7,2	1 647 923	33	6,5

Källa: SCB, Inkomster, skatter och bidrag 1998.

5) Reglerna innebär inkomståret 1998 (basbelopp = 36 400 kr) för den som är anställd och har inkomster under 364 000 kr att det största belopp som får dras av är 18 200 kr. För den som har inkomster mellan 364 000 och 728 000 kr får avdrag göras med ytterligare 5 procent av den del av inkomsten som överstiger 364 000 kr. Maximalt avdrag som kan göras av anställda är således 36 400 kr vid en inkomst på 728 000 kr.

6) Mer detaljerade uppgifter om storleken på pensionsavdraget för kvinnor och män återfinns i 3.36 Tabell i tabellbilagan till detta kapitel.

3.5.4 Skatteberäkningen grundas på taxerad förvärsinkomst

Den taxerade förvärsinkomsten utgör bas för skatteberäkningen av skatt på arbete. Skatten tas ut som statlig och kommunal inkomstskatt. Dessutom tas för personer i aktiv ålder ut en allmän pensionsavgift. Den allmänna pensionsavgiften är avdragsgill då beskattningsunderlaget för statlig och kommunal inkomstskatt bestäms. För att få den beskattningsbara förvärsinkomsten görs grundavdrag och för pensionärer i vissa inkomstlagen ett särskilt grundavdrag. Den beskattningsbara förvärsinkomsten utgör den bas på vilken den statliga och kommunala inkomstskatten tas ut. 3.16 Tabell visar skatternas och avgifternas storlek vid vissa inkomstnivåer år 2000. I tabellen anges också hur stor arbetsgivaravgift som betalas vid respektive nivå.

3.16 Tabell.

Skatt på arbete för löntagare i aktiv ålder vid några olika inkomstnivåer år 2000, inga avdrag, kommunalskatt = 30,38 % (motsvarar medelskattesats för primärkommuner och landsting).

Tax paid for wage earners in active ages at different income levels (SEK) in year 2000, no deductions, local tax rate = 30,38 % (equal to the average charge for municipalities and county councils).

1. Lön (Wage level)	50 000	100 000	150 000	200 000	250 000	300 000	350 000	400 000	500 000	1 000 000
Avdrag egenavgift pension ¹ (Deduction social security charges, pension)	- 2 700	- 5 300	- 7 900	- 10 500	- 13 200	- 15 800	- 15 900	- 15 900	- 15 900	- 15 900
Grundavdrag (Basic deduction)	- 8 700	- 16 700	- 14 300	- 9 300	- 8 700	- 8 700	- 8 700	- 8 700	- 8 700	- 8 700
Beskattningsbar inkomst (Taxable income)	38 600	78 000	127 800	180 200	228 100	275 500	325 400	375 400	475 400	975 400
Kommunalskatt (30,38%) (Local tax)	11 726	23 696	38 825	54 744	69 296	83 696	98 856	114 046	144 426	296 326
Kommunal inkomstskatt, fast belopp (Local tax, fixed amount)	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Statlig inkomstskatt (Central gov. income tax)	0	0	0	0	0	8 580	18 560	28 630	53 630	178 630
Allmän pensionsavgift ¹ (General pension contr.)	3 500	7 000	10 500	14 000	17 500	21 000	21 100	21 100	21 100	21 100
Skattereduktion på förvärsinkomster (Tax reduction on low income)	- 1 320	- 1 320	- 1 140	- 540	0	0	0	0	0	0
Skattereduktion allmän pensionsavgift ¹ (Tax reduction for general pension contr.)	- 800	- 1 700	- 2 600	- 3 500	- 4 300	- 5 200	- 5 200	- 5 200	- 5 200	- 5 200
2. Sja direktdebiterad skatt (Direct income tax)	13 306	27 876	45 785	64 904	82 696	108 276	133 516	158 776	214 156	491 056
3. Arbetsgivaravg. (32,92%) (General payroll tax)	16 460	32 920	49 380	65 840	82 300	98 760	115 220	131 680	164 600	329 200
Skatt+arbetsgiv. avg. (2+3) (Total tax on labour)	29 766	60 796	95 165	130 744	164 996	207 036	248 736	290 456	378 756	820 256
Arbetsgivarkostnad (1+3) (Total wage cost for the employer)	66 460	132 920	199 380	265 840	332 300	398 760	465 220	531 680	664 600	1 329 200
Behållen lön efter skatt (1-2) (Remaining wage after taxes being paid)	36 694	72 124	104 215	135 096	167 304	191 724	216 484	241 224	285 844	508 944

1) År 2000 gäller att löntagarna genom en skattereduktion kompenseras direkt för en fjärdedel av den uttagna allmänna pensionsavgiften. Resterande 75 procent av den allmänna pensionsavgiften är avdragsgill. Reglerna är att se som inledningen på en reform som syftar till att kompensera löntagarna för effekterna av den allmänna pensionsavgiften.

Källa: Riksskatteverket.

3.5.5 Grundavdraget och den tillfälliga skattereduktionen

Grundavdraget har varit lika stort vid den statliga och kommunala taxeringen sedan 1991 utom 1994 då grundavdraget tillfälligt slopades vid den statliga taxeringen. Grundavdraget utgår från en grundnivå och trappas därefter upp för att sedan åter trappas ned till grundnivån. Grundnivån föreslås år 2001 höjas från 0,24 till 0,27 prisbasbelopp (med avrundning till närmaste hundratal kronor). Uttryckt i kronor ökar grundavdraget år 2001 från 8 700 kr till 10 000 kr. Grundnivån vid den statliga och kommunala beskattningen inkomståren 1991-2001 framgår av sammanställningen i 3.17 Tabell.

3.17 Tabell.
Grundavdragets grundnivå inkomståren 1991-2001.
Basic deduction; standard level in SEK 1991-2001.

Inkomstår Income year	Grundavdrag, kr Basic deduction, SEK
1991	10 300
1992	10 700
1993	11 000
1994*	8 800
1995	8 900
1996	8 600
1997-2000	8 700
2001**	10 000

* 1994 medgavs inte grundavdrag vid den statliga taxeringen.

** Enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2000.

Reglerna för grundavdraget inkomståret 2000 innebär att grundavdraget blir ”puckelformat”. Det utgör 8 700 kr vid taxerad inkomst under 68 100 kr samt vid taxerad inkomst över 205 400. I inkomstlägena mellan 68 200 och 205 300 varierar det mellan som lägst 8 800 och som högst 18 200 kr vid taxerad inkomst mellan 105 800 och 111 300.

3.18 Tabell.
Beräkning av grundavdraget i olika inkomstlägen år 2000.
Calculation of basic deduction at different levels of assessed income year 2000.

Taxerad förvärsinkomst, kr Assessed income from earning, SEK	Grundavdrag Basic deduction
Upp till 68 100	8 700
68 200-105 700	8 800-18 100 upptrappning med 25% av inkomst över 68 200
105 800-111 300	18 200
111 400-205 300	18 100-8 800 nedtrappning med 10% för inkomst över 111 400
205 400-	8 700

I avvaktan på en större inkomstskattereform infördes 1999 en tillfällig skattereduktion för att tillföra låg- och medelinkomsttagarna mer köpkraft. Lättnaden är kopplad till intjänandet av pensionsgrundande inkomst vilket innebär att lättnaden i första hand omfattar befolkningen i aktiv ålder. Reduktionen utgör som mest 1 320 kr per år och trappas ned med 1,2 procent av inkomster över 135 000 kr. Det innebär att reduktionen är borta vid en årsinkomst på 245 000 kr. Denna särskilda skattereduktion har förlängts att gälla med oförändrad utformning inkomståren 2000 och 2001⁷. Avsikten är att en förlängning ska ske även åren därefter, men alternativa metoder kan komma att övervägas.

3.5.6 Statliga och kommunala inkomstskatten

Fysiska personer betalar kommunal och statlig inkomstskatt på den beskattningsbara förvärsinkomsten. Samtliga skattebetalare med beskattningsbar förvärsinkomst påförs kommunal inkomstskatt. Därutöver betalar alla 200 kr i ett fast skattebelopp. Tidigare har det fasta beloppet varit en skatteintäkt för staten. Fr.o.m. år 1999 tillfaller detta fasta belopp kommuner och landsting.

För personer med låg arbetsinkomst (år 2000 ungefär upp till 13 000 kr) innebär dock den tillfälliga skattereduktionen för låginkomsttagare att kommunalskatten i praktiken ”kvittas bort”.

Genomsnittlig kommunalskatt 30,38 procent 2000

Fram t.o.m. 1999 bestod kommunalskatten av tre olika delar; skattesats för kommuner, skattesats för landsting samt församlingsskatt. I och med kyrkans skiljande från staten har församlingsskatten ersatts av en kyrkoavgift som inte är att betrakta som skatt⁸. Kommunalskatten består därför fr.o.m. år 2000 av skatteuttag för kommunen och för landstinget. Kommunalskattesatsen varierar mellan kommuner, men landets genomsnittliga kommunalskattesats är 30,38 procent inkomståret 2000.

Statlig inkomstskatt i två skikt fr.o.m. 1999

Åren 1991-1994 utgick, utöver kommunalskatten, statlig inkomstskatt om ytterligare 20 procent på den del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger skiktgränsen för statlig skatt. Åren 1995-1998 har funnits en s.k. värnskatt i form av en temporär höjning av den statliga inkomstskatten från 20 till 25 procent. Skiktgränsen för statlig inkomstskatt redovisas i 3.19 Tabell.

7) Förlängningen för år 2001 enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2000.

8) Den genomsnittliga kyrkoavgiften, som erläggs av de som tillhör Svenska kyrkan, är 1,22 procent av den kommunalt beskattningsbara inkomsten.

3.19 Tabell.**Skiktgränsen för statlig inkomstskatt, 1991-2001.**

Income level at which central government income tax is to be paid, 1991-2001.

Inkomstår Income year	Skiktgräns, kr (Income level, SEK)			
	Beskattningsbar inkomst		Dito uttryckt som taxerad förvärvsinkomst (se anm)	
	skikt 1	skikt 2	skikt 1	skikt 2
	Taxable income		Do. in terms of assessed income	
	lower level	upper level	lower level	upper level
1991	170 000		180 300	
1992	186 600		197 300	
1993	190 600		203 500	
1994	198 700		202 700	
1995	203 900		221 600	
1996	209 100		229 000	
1997	209 100		231 600	
1998	213 100		238 400	
1999	219 300	360 000	245 000	389 500
2000	232 600	374 000	254 600	398 600
2001*	252 000	390 400	271 500	411 100

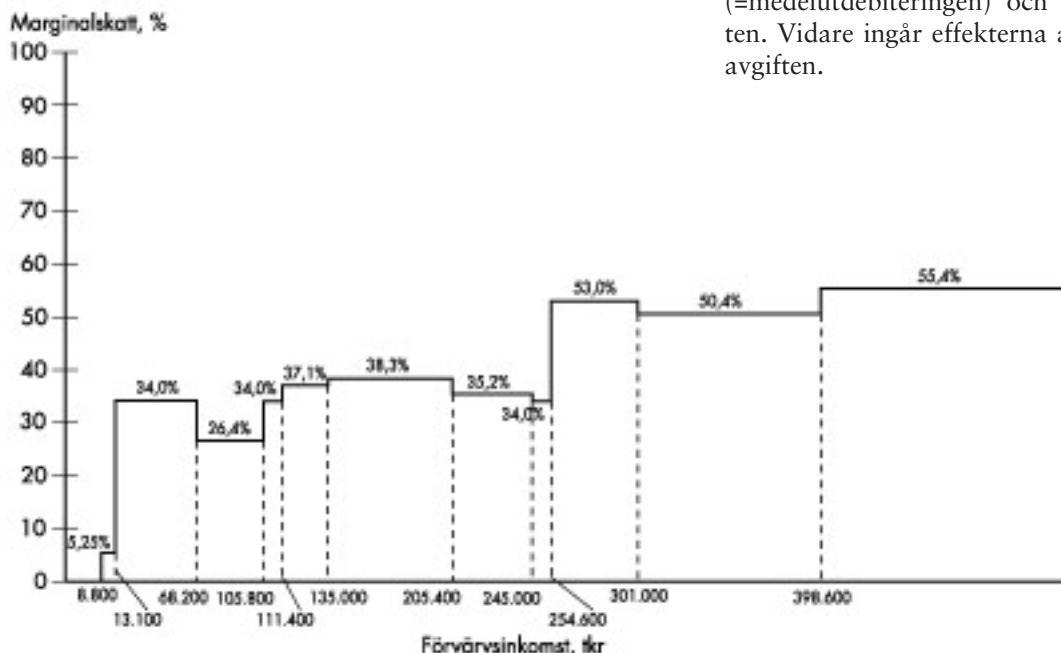
* Enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2000.

Anm: Brytpunkten uttryckt i taxerad förvärvsinkomst har beräknats utifrån beskattningsbar inkomst med tillägg för grundavdrag och avdrag för allmän egenavgift för icke-pensionär.

År 1999 togs den s.k. värnsskatten bort och ersattes av en statlig inkomstskatt som tas ut i två skikt. I det första skiktet är den statliga skatten 20 procent och gäller enligt förslag för år 2001 för inkomster över 271 500 kr. I det andra skiktet tas ytterligare fem procent ut i skatt. Det gäller år 2001 för inkomster över 411 100 kr. Skiktgränserna för statliga skatten skall mellan åren räknas upp med förändringen i konsumentprisindex med ett tillägg på två procentenheter. I praktiken har dock skikt-

3.20 Diagram.**Marginalskatt i olika inkomstlagen inkomståret 2000.**

Marginal tax rate at different income levels in 2000.

Anm: I diagrammet bortses från den effekt som uppträder vid utlag av allmän pensionsavgift vid den inkomstgräns som man överskrider gränsen för deklara-tionsplikt.

gränsens nivå kommit att fastställas genom separata beslut. Åren 2000 och 2001 har den nedre skiktgränsen justerats upp mer än vad som följer av uppräkningsregeln.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Från år 2001 föreslås⁹ en skattelättnad för utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner som vistas i Sverige under en begränsad period. Lättnaden innebär att skatt och socialavgifter endast betalas på 75 procent av lönen. Lättnaden gäller de tre första åren av vistelsen. En särskild nämnd, Forskarskattenämnden, prövar vilka som uppfyller kriterierna.

3.5.7 Marginalskatt och margineffekter

I kapitel 1 beskrivs olika marginalskattebegrepp. Det marginalskattebegrepp som används nedan – den synliga marginalskatten – inkluderar den inkomstskatt och de egenavgifter som träffar en viss inkomstökning som en individ får. Ett annat mer omfattande marginalskattebegrepp är den s.k. skattekillen som utöver den inkomstskatt och de egenavgifter som är direkt synliga för individen även inkluderar arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter.

Ett annat begrepp som förekommer i diskussionerna är margineffekten. Margineffekten beaktar utöver marginalskatten de effekter en inkomstökning ger på olika inkomstberoende bidrag och avgifter. De man vanligen tänker på är bostadsbidrag, barnomsorgsavgifter, underhållsbidrag, återbetalning av studielån och socialbidrag.

Högsta marginalskatten 55,4 procent år 2000

De sammanlagda marginalskatteeffekterna år 2000 för en person i aktiv ålder som uppstår i olika inkomstlagen illustreras i 3.20 Diagram. I beräkningarna har tagits hänsyn till grundavdragets ”puckelformade” utformning, den tillfälliga skattereduktionen för låg och medelinkomsttagare, en kommunalskattesats på 30,38 procent (=medelutdebiteringen) och den statliga inkomstskatten. Vidare ingår effekterna av den allmänna pensionsavgiften.

9) Budgetpropositionen hösten 2000.

Marginalskatten är ”i princip” 34,0 procent upptill en inkomst på 254 600 kr. På grund av grundavdragets konstruktion blir dock margineffekten något försänkt (26,4 procent) vid inkomster mellan 68 200 kr och 105 800 kr. I inkomstlägen mellan 111 400 och 245 000 blir margineffekten en aning förhöjd beroende på avtrappning av grundavdrag och den tillfälliga skattereduktionen för låginkomsttagare. I inkomstskiktet mellan 254 600 och 301 000 tas ut statlig inkomstskatt på 20 procent samt allmän pensionsavgift och marginalskatten hamnar på 53 procent. I intervallet 301 000 till 398 600 är den statliga inkomstskatten fortfarande 20 procent men marginalskatten blir något lägre – 50,4 procent – beroende på att man passerat taket för uttag av allmän pensionsavgift (och inte heller tillgodoräknas pensionsförmåner för dessa inkomster). När gränsen för statsskattens övre skikt överskrids, vilket inträffar vid inkomster på 398 600 kr, blir marginalskatten 55,4 procent.

Nästan hälften av de heltidsanställda männen över brytpunkten 1998

I utredningsskedet för den stora skattereformen i början av 1990-talet föreslogs att skiktgränsen för statlig inkomstskatt (”brytpunkten”) vid genomförandet 1991 skulle sättas vid en inkomst på 200 000 kr och man räknade då med att tio procent av de skattskyldiga skulle hamna över brytpunkten. Vid riksdagsbehandlingen och beslutet om skattereformen sänktes gränsen. Skiktgränsen fastställdes därvid med inriktning att 15 procent av de skattskyldiga skulle betala statlig skatt. Inkomstskattereglerna har därefter ändrats i olika avseenden. Grundavdraget har reducerats och uppräknings av skiktgränsen har begränsats.

Ser man till utfallet 1998 för samtliga inkomsttagare över 20 år (inkl. pensionärer) hade 19 procent eller 1,2 miljoner personer inkomster över skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Bland helårs- och heltidsanställda var motsvarande andel 38 procent. (3.21 Tabell samt tabellbilaga 3.35 Tabell). Av de heltidsanställda männen låg 48 procent över skiktgränsen jämfört med 22 procent av de heltidsanställda kvinnorna.

3.21 Tabell.

Procentandelen inkomsttagare över skiktgränsen.

Share of persons with income level above the level for central government income tax.

	Andel, procent (share in %)				
	Utfall (outcome)		Beräknat (estimate)		
	1996	1997	1998	1999	varav över övre skiktgränsen of which above the upper level 1999
Samtliga över 20 år (inkl. pensionärer)					
All persons above 20 years:					
Män (Men)	26	28	29	31	8
Kvinnor (Women)	7	9	9	9	1
Båda könen (All)	16	18	19	20	4
Heltidsanställda 20-64 år					
Full-time employees 20-64 years:					
Män (Men)	44	47	48	50	12
Kvinnor (Women)	19	23	22	24	3
Båda könen (All)	34	37	38	40	9

Anm: Framskrivningen för 1999 har gjorts av SCB med hjälp av mikrosimuleringsmodellen Fasit.

Källa: Statistiska centralbyrån, Inkomstfördelningsundersökningarna samt mikrosimuleringsmodellen Fasit.

Framskrivningar som SCB gjort för året 1999 indikerar att närmare 1,3 miljoner inkomsttagare hamnar över skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Av dessa beräknas ca 280 000 inkomsttagare – 4 procent av samtliga och inemot 9 procent av de heltidsanställda – ha inkomster över den nyinförda övre skiktgränsen.

Åren 2000 och 2001 görs extra höjningar av den nedre skiktgränsen i syfte att få ned andelen som betalar statlig skatt. År 2001 räknar man med att andelen inkomsttagare som betalar statlig inkomstskatt ska sjunka till 16 procent. Inriktningen är att på sikt få ned andelen som betalar statlig skatt begränsas till 15 procent av de skattskyldiga med förvärvsinkomster.

Marginaleffekter vid sidan av skatterna

För att ge en uppfattning om effekterna av några av de inkomstprövade systemen vid sidan av skattesystemen redovisas i 3.22 Tabell antal berörda hushåll och vilka belopp som omsätts när det gäller barnomsorgsavgifter, återbetalning av studielån och bostadsbidrag år 1998.

3.22 Tabell.

Vissa inkomstberoende system vid sidan av skattesystemet 1998.

Some means tested systems beside the tax system 1998.

	Antal, tusental Number, thousands	Belopp, mkr Amounts, BSEK
Barnomsorgsavgift (Day care fee):		
Ensamstående hushåll (Singles)	121	0,9
Gift/sambohushåll (Co-living)	383	6,6
Summa hushåll (Sum of households)	503	7,5
Antal "berörda vuxna" (Number of affected adults)	886	
Återbetalning av studielån m.m. (Repayment of study loan):		
Berörda individer (Affected persons)	736	4,7
Bostadsbidrag till barnfamiljer och unga (Accommodation allowances for families with children and young people):		
Ensamstående hushåll (Singles)	299	3,8
Gift/sambohushåll (Co-living)	124	1,9
Summa hushåll (Sum of households)	423	5,7
Antal "berörda vuxna" (Number of affected adults)	547	
Bostadsbidrag till pensionärer (BTP) (Accommodation allowances for pensioners):		
Ensamstående hushåll (Singles)	388	7,9
Gift/sambohushåll (Co-living)	48	0,7
Summa hushåll (Sum of households)	436	8,6
Antal "berörda vuxna" (Number of affected adults)	483	

Källa: SCB. Specialuttag ur HINK och FASIT.

Antalet hushåll som betalar *barnomsorgsavgifter* var 1998 en halv miljon och det belopp som betalades var 7,5 miljarder kr. Barnomsorgstaxorna har skiftande utformning mellan kommunerna. Något generellt kan därför inte sägas om vilka marginaleffekter en inkomstökning har på avgiftsuttaget i det enskilda fallet. En för riket gemensam maxtaxa i barnomsorgen planeras införas år 2002.

Återbetalning av studielån m.m. gjordes av ca 740 000 personer. Det återbetalda beloppet var 4,7 miljarder kr. Reglerna för återbetalning har varierat över tiden. För de lån som ges idag gäller att återbetalning skall göras med fyra procent av inkomsten om denna överstiger en viss undre gräns.

Bostadsbidrag till ungdomar och barnfamiljer berörde ca 420 000 hushåll som fick 5,7 miljarder i bostadsbidrag. För barnfamiljer gäller att bostadsbidraget minskas med 20 procent av inkomsten över viss nivå. För ungdomar minskas bostadsbidraget med en tredjedel av inkomst som överstiger viss nivå.

Bostadsbidraget till pensionärer berörde ca 440 000 hushåll och uppgick till 8,6 miljarder kr.

Men marginaleffekter finns även inom andra system än de som nämnts ovan och systemen överlappar varandra på olika sätt. I en fördelningspolitisk redogörelse i 2000 års ekonomiska vårproposition¹⁰ visas genom en statistisk simulering hur många individer som är berörda av olika marginaleffekter. Den fråga som ställs i kalkylen är vad som händer om alla i förvärsaktiv ålder, heltidsarbetande, deltidsarbetande, studerande, arbetslösa, förtidspensionärer m.fl. grupper, får möjlighet att öka årsarbetstiden motsvarande knappt en månad, eller den tid som motsvarar 12 000 kr. Resultatet av simuleringen återges i 3.23 Tabell. Den genomsnittliga synliga marginaleffekten för de 5 miljoner personerna i aktiv ålder blir 49 procent med reglerna för år 2000. Marginaleffekterna i skatte- och transfereringssystemen är starkt kopplade till sysselsättningen. Ca 15 procent av de i aktiv ålder, d.v.s. ca 750 000 personer, har en marginaleffekt på över 70 procent. Drygt 80 procent av denna grupp är personer med arbetsmarknadsstöd eller socialbidrag. Högre marginaleffekter förekommer i begränsad omfattning vid heltidsarbete.

10) Prop 1999/2000:100, Bilaga 3 Fördelningspolitik redogörelse.

3.23 Tabell.

Simulering av margineffekter år 2000, åldersgruppen 20-64 år (exkl. egenföretagare).

Simulated marginal effects income year 2000, population aged 20-64 years (self-employed excl.)

	Antal individer, tusental	Andel inom resp grupp som har margineffekt i intervallet								Summa	Medeltal (%)
		mindre än 20%	20- 39%	40- 59%	60- 69%	70- 79%	80- 89%	90- 99%	100%		
	Number of individuals, thousands	Share of respective group with total marginal effect in the interval								Sum	Average %
		less than 20%	20- 39%	40- 59%	60- 69%	70- 79%	80- 89%	90- 99%	100%		
Samtliga (All)	5 034	2	38	41	4	6	6	2	1	100	49
Kön (Gender)											
Män (Men)	2 546	2	33	47	4	7	4	2	1	100	50
Kvinnor (Women)	2 488	3	43	33	4	6	8	2	1	100	48
Förvärvsstatus (Work status)											
Kort deltid (Short part-time)	357	1	41	18	7	13	16	3	1	100	54
Lång deltid (Long part-time)	756	0	39	35	5	10	10	1	0	100	50
Heltid (Full-time)	2 870	0	38	56	3	2	1	0	0	100	47
Förtidspension (Early retirement pension)	414	0	59	17	4	13	5	1	1	100	48
Övriga (Others)	637	15	24	10	7	13	16	11	4	100	57
Förvärvsinkomst (Yearly income from labour, SEK)											
Under 100 000 kr/år	935	12	40	13	6	9	9	8	3	100	49
100 000 - 150 000 kr/år	629	0	42	23	5	10	17	3	0	100	54
150 000 - 200 000kr/år	1 012	0	39	37	4	11	8	1	0	100	49
200 000 - 250 000 kr/år	1 092	0	73	18	4	4	1	0	0	100	41
250 000 - 300 000 kr/år	667	0	11	83	3	2	1	0	0	100	52
Minst 300 000 kr/år	699	0	0	97	2	1	0	0	0	100	54
Familjetyp											
Ensamstående (Singles)											
0 barn (without children)	1 582	3	41	31	5	10	7	2	1	100	50
1 barn (1 child)	127	2	13	42	13	7	14	7	2	100	62
Minst 2 barn (two children or more)	95	2	5	31	25	8	15	11	3	100	67
Gilt/sammanboende (Co-living)											
0 barn (without children)	1 603	2	47	41	2	4	4	0	0	100	46
1 barn (1 child)	584	2	35	49	3	5	4	2	0	100	48
2 barn (2 children)	711	1	30	53	3	5	6	2	0	100	50
Minst 3 barn (3 children or more)	332	3	26	48	6	5	6	6	0	100	52

Källa: 2000 års ekonomiska vårproposition (Prop. 1999/2000:100). Bilaga 3. Fördelningspolitisk redogörelse.

3.6 Mer om kommunalskatten

3.6.1 Kommunalskatten proportionell

I detta avsnitt behandlas kommunalskatterna översiktligt. Den läsare som vill veta mer om kommunalskatterna och kommunernas ekonomi hänvisas till Statistiska centralbyråns bok "Årsbok för Sveriges kommuner 2000", som är huvudkällan till de uppgifter om kommunalskatterna som redovisas nedan.

Kommuner och landsting har rätt att ta ut skatt samt att bestämma skattesatsens storlek. Fram till år 2000 bestod den totala skattesatsen av tre olika delar; skattesats för kommuner, skattesats för landsting och skattesats för kyrkliga kommuner. I och med kyrkans skiljande från staten utgörs den totala skattesatsen fr.o.m. år 2000 av summan av skattesatsen för kommunen och skattesatsen för landstinget

Den tidigare församlingsskatten har ersatts av en kyrkoavgift som inte är att betrakta som en skatt. Förändringen sammanhänger med att Svenska kyrkan frigjordes från staten den 1 januari år 2000. Kyrkoavgiften inkluderar en obligatorisk avgift till begravningsverksamheten. De som inte tillhör Svenska kyrkan eller bor i en kommun som är huvudman för begravningsverksamheten betalar en separat begravningsavgift.

Kommunalskatt betalas sedan mitten av 1980-talet endast av fysiska personer. Den kommunala inkomstskatten är proportionell, d.v.s. den utgår med samma procentuella andel av den beskattningsbara förvärvsinkomsten oavsett inkomstens storlek. Alla skattskyldiga betalar skatt till den kommun och det landsting där de är folkbokförda.

3.6.2 Utveckling av kommunalskatten

Utvecklingen av de kommunala skattesatserna i medeltal åren 1960-2000 redovisas i 3.24 Tabell. Den genomsnittliga kommunala skattesatsen i landet uppgår år 2000 till 30,38 procent. För att få en riktig bild av utvecklingen mellan 1999 och 2000 måste församlingsskatten exkluderas för 1999. Efter denna exkludering har den kommunala skattesatsen ökat med 0,09 procentenheter år 2000.

År 1990 beslutade riksdagen om kommunalt skattestopp. Den successiva ökningen av kommunalskattesatsen sedan decennier tillbaka stoppades upp åren 1990-1994. Inom ramen för skattestoppet gjordes dock 1992 en skatteväxling mellan kommuner och landsting.

3.24 Tabell.

Kommunala medelskattesatser vissa år under perioden 1960-2000.

Mean local tax rates, certain years 1960-2000.

År	Antal kommuner	Folkmängd den 1 jan, tusental	Medelskattesats, %					Skatteunderlag	
			Total kommunal ¹	Total exkl. församlingsskatt	Primärkommun	Landsting ²	Församlingar	Kr per invånare	Kr per invånare, reala värden ³
Year	Number of municipalities	Population, thousands	Mean local tax rate, %					Tax base	
			Total	Total excl. parishes	Municipalities	County councils	Parishes	SEK per inhabitant	SEK per inhabitant, real value
1960	1 031	7 471	14,63	13,86	10,85	4,38	0,77
1965	995	7 695	17,25	16,45	12,18	5,95	0,80
1970	848	8 014	21,00	20,18	14,18	8,06	0,82	9 601	65 500
1975	278	8 177	25,23	24,35	15,23	10,21	0,88	14 689	75 100
1980	279	8 303	29,09	28,09	16,68	12,61	1,00	27 821	87 000
1985	284	8 343	30,38	29,28	17,20	13,30	1,10	41 797	81 000
1990	284	8 527	31,16	30,01	17,31	13,96	1,15	65 642	95 400
1991	284	8 591	31,15	30,00	17,32	13,92	1,15	73 146	99 900
1992	286	8 644	31,04	29,89	19,38	11,52	1,15	82 574	102 200
1993	286	8 692	31,04	29,90	19,43	11,45	1,14	89 130	100 800
1994	286	8 745	31,05	29,91	19,44	11,44	1,14	91 106	100 700
1995	288	8 816	31,50	30,33	20,20	11,05	1,17	92 260	97 400
1996	288	8 837	31,65	30,47	21,15	10,17	1,18	96 011	99 300
1997	288	8 844	31,66	30,47	21,16	10,15	1,19	97 960	98 800
1998	288	8 848	31,65	30,46	21,18	10,12	1,19	101 837	102 200
1999	289	8 854	31,48	30,29	20,55	9,79	1,19	104 931	104 800
2000	289	8 861	30,38	30,38	20,57	9,87	.	109 796	109 800

¹ Med total skattesats avses den procentuella andel av den beskattningsbara inkomsten som en skattskyldig påförs i kommunal inkomstskatt. Genomsnittliga skattesatser, medelskattesatser, är beräknade som vägda medelvärden, varvid det kommunala skatteunderlaget använts som vikter. Från och med år 2000 ingår inte längre någon församlingsskatt i den kommunala skattesatsen, eftersom församlingarna inom Svenska kyrkan inte längre är kommuner.

² Exklusive kommuner utanför landsting, s.k. landstingsfria kommuner.

³ Skatteunderlaget per invånare (medelskattekraften) är omräknat till reala värden genom deflatering med konsumentprisindex (KPI) med år 2000=100 (eg. inkomståret 1998=100). Värdena har genomgående avrundats till jämna hundratal.

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2000.

Anledningen var att kommunerna genom den s.k. ÄDEL-reformen övertog service och vård av äldre och handikappade från landstingen. Under åren efter 1992 har gjorts ytterligare skatteväxlingar mellan kommunerna och landstingen, i första hand med anledning av att landstingen lämnat över ansvaret för bl.a. särskolan och omsorgen om psykiskt utvecklingsstörda till kommunerna. Skattestoppet hävdades 1995 med vissa reservationer. Åren 1997-1999 har funnits bestämmelser som inneburit att höjningar av kommunalskatten i särskilda fall (lägskattekommunerna Täby, Danderyd, Lidingö undantagna) reducerar det generella statsbidraget med hälften av den ökning i skatteintäkterna som skattehöjningen medfört. Åren 1997 och 1998 berördes inga kommuner av denna reducering. År 1999 berördes fem kommuner och det generella statsbidraget reducerades för dessa med sammantaget ca 20 mkr. Den tillfälliga lagen om reducering av statsbidraget vid skattehöjningar upphörde att gälla i och med utgången av 1999.

3.6.3 Kommunalskatten varierar med upp till sju procentenheter

Det totala kommunala skatteuttaget varierar mycket mellan olika kommuner och olika delar av landet. Skillnaden mellan den kommun som 2000 har lägst total kommunal skatt (Danderyds kommun i Stockholms län, 26,50 procent) och den som har högst skatt (Ragunda kommun i Jämtlands län 33,12 procent) uppgår till 6,62 procentenheter.

3.25 Tabell.

Kommunerna med lägst och högst kommunalskatt 2000, procent.

Local authority areas with the lowest and highest local income tax rates in 2000, percent.

Tio med lägsta Ten with lowest	Procent Percent
1. Danderyd	26,50
2. Täby	27,25
3. Vellinge	27,50
4. Solna	27,90
5. Kävlinge	27,90
6. Lidingö	27,97
7. Vallentuna	28,00
8. Hörby	28,13
9. Örskällunga	28,15
10. Ängelholm	28,25

Tio med högsta Ten with highest	Procent Percent
1. Ragunda	33,12
2. Sollefteå	33,09
3. Härnösand	33,04
4. Norsjö	32,85
5. Kramfors	32,84
6. Kristinehamn	32,80
7. Änge	32,79
8. Ljusdal	32,75
9. Strömsund	32,62
10-14. Åsela, Vännäs, Vilhelmina, Sorsele, Dorotea	32,60

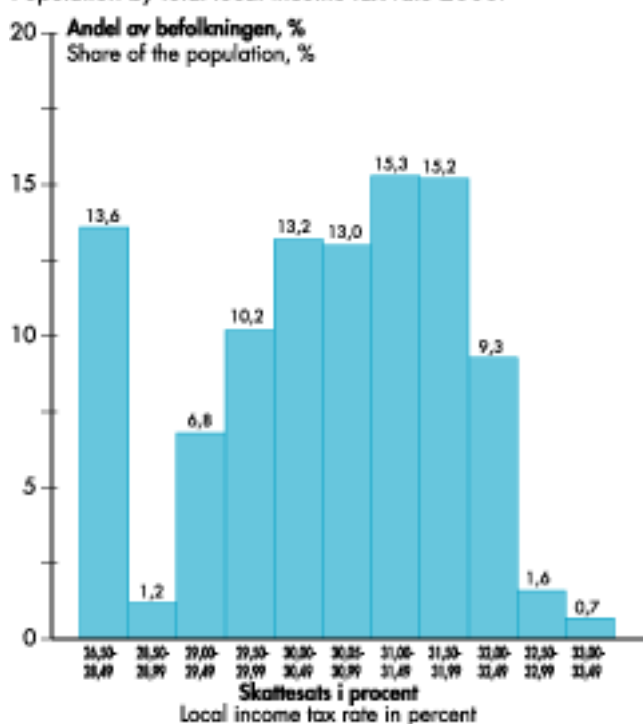
Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2000.

Av landets 289 kommuner hade 18 stycken en kommunal skattesats under 29 procent. Utdebitering över 32 procent fanns i 61 kommuner (3.37 och 3.38 Tabell i tabellbilagan). Ser man till hur stor andel av befolkningen (3.26 Diagram) som bor i kommuner med olika skattesats finner man att kommuner med skattesats under 29 procent omfattar inemot 15 procent av befolkningen medan nästan 12 procent bor i kommuner med utdebitering över 32 procent.

3.26 Diagram.

Folkmängden fördelad efter total kommunal skattesats 2000.

Population by total local income tax rate 2000.

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2000 (se även 3.37 Tabell i tabellbilaga).

3.6.4 Högst skattekraft i Danderyd, lägst i Borgholm

Förvärvsinkomsterna varierar över landet och därmed det kommunala beskattningsunderlaget. Skattekraft är ett mått som används som beteckning på det skatteunderlag som härrör från kommunens egna invånare. I genomsnitt för riket var skattekraften år 2000 109 796 kr per invånare¹¹. Av kommunerna hade Danderyd i Stockholms län den högsta skattekraften med 180 procent av riksgenomsnittet och Borgholm i Kalmar län det lägsta med 74 procent av riksgenomsnittet (3.38 Tabell i tabellbilagan).

3.6.5 Kommunalskatten vidarebefordras från staten till kommunerna

Kommunalskatten fastställs av kommunfullmäktige men uppbärs av staten. Kommunalskatten vidarebefordras sedan från staten till kommunerna. Från och med år 1993 grundas statens utbetalning av kommunalskatte-

11) Avser de inkomster som injämnades två år tidigare d.v.s. inkomståret 1998.

medel på senast kända skatteunderlaget i kommunen respektive landstinget. Eftersom detta blir känt med två års eftersläpning i förhållande till kommunernas verksamhetsår räknas skatteunderlaget upp med en faktor som motsvarar den beräknade ökningen av skatteunderlaget de två efterföljande åren. Den prognostiserade utvecklingen följs upp och när det slutliga taxeringsutfallet är känt görs en slutavräkning. Det nya systemet har fr.o.m. år 1998 ändrats så tillvida att slutavräkningen inte längre görs individuellt på kommun- och landstingsnivå. I stället görs en kollektiv slutavräkning som innebär att skillnaden mellan preliminära och slutliga kommunal- och landstingsskattemedel på riksnivå regleras med ett enhetligt belopp per invånare i kommunen eller landstinget.

Systemförändringen som gjordes 1993 medförde att den tidigare tvååriga eftersläpningen upphörde. Det nya systemet underlättar den kommunala planeringen genom att utgifter och inkomster kommer bättre i fas.

3.6.6 Bidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting

Ett nytt statsbidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting tillämpas från 1996. Utjämningsystemet innehåller dels ett system för inkomstutjämnings- och dels ett system för kostnadsutjämnings för skillnader i strukturella förhållanden. Kommuner och landsting vars skattekraft eller strukturella förhållanden är bättre än genomsnittet för riket erlaggar utjämningsavgift. Om skattekraften är lägre än riksgenomsnittet eller om de strukturella förhållandena är sämre än riksgenomsnittet utgår utjämningsbidrag. I princip skall de sammanlagda avgifterna vara lika stora som de sammanlagda bidragen – utjämningsystemet kan på så sätt sägas vara "självfinansierat" inom kommunsektorn.

3.27 Tabell.

Intrakommunal utjämnings- och statsbidrag till kommuner och landsting år 2000, mdkr.

Intramunicipal equalisation and government grants for municipalities and county councils year 2000, BSEK.

	avgift fee	bidrag contribution	netto net
Intrakommunal inkomstutjämnings- Intramunicipal equalisation of revenues:			
kommuner (municipalities)	- 9,4	9,7	
landsting (county councils)	- 3,8	3,6	
Summa (Total)	- 13,3	13,3	0,0
Intrakommunal kostnadsutjämnings- Intramunicipal equalisation of costs:			
kommuner (municipalities)	- 4,8	4,8	
landsting (county councils)	- 1,1	1,1	
Summa (Total)	- 5,9	5,9	0,0
Generella statsbidrag: Government grants:			
kommuner (municipalities)			59,2
landsting (county councils)			18,9
Summa (Total)			78,0

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2000.

Via inkomstutjämningsystemet omfördelas brutto 13,3 miljarder kr från kommuner och landsting som ligger bättre till än rikssnittet till kommuner och landsting under rikssnittet. Via kostnadsutjämningsystemet förflyttas på motsvarande sätt 5,9 miljarder kr.

Förutom inkomst- och kostnadsutjämnings ingår i systemet också ett generellt statsbidrag som betalas ut med ett enhetligt belopp per invånare. Via bidrags- och utjämningsystemet överförs år 2000 78 miljarder kr från staten till kommuner och landsting¹². Vissa förändringar i utjämningsystemet infördes år 2000 men den principiella uppbyggnaden bibehölls. Förändringarna berör sättet att beräkna vissa av faktorerna som ingår i kostnadsutjämnings. Inkomstutjämnings ändrades inte.

Nedanstående exempel för Sollentuna och Dorotea visar hur utjämningsystemet och det generella statsbidraget fungerar i det enskilda fallet år 2000. Värdena i sammanställningen avser kr per invånare.

3.28 Tabell.

Exempel på utjämnings- och statsbidrag till kommuner och landsting år 2000, SEK per capita.

Examples of equalisation of revenues and costs, Sollentuna and Dorotea, SEK per capita.

	Sollentuna	Dorotea
Inkomstutjämnings (Equalisation of revenues)	- 6 222	+ 3 810
Kostnadsutjämnings (Equalisation of costs)	+ 80	+ 10 014
Generellt statsbidrag (General state grant)	+ 6 578	+ 6 882
Införanderillägg/avdrag (Introduction addition/discount)	+ 205	- 154
Summa bidrag kr/inv (Total grant per capita, SEK)	+ 641	+ 20 552

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2000.

Sollentuna är en kommun som har en skattekraft som ligger 28 procent över riksgenomsnittet och som får avdrag inom ramen för inkomstutjämnings. Doroteas skattekraft ligger 17 procent under riksgenomsnittet och kommunen får ett inkomstutjämningsbidrag. Båda kommunerna har strukturella förhållanden som ligger sämre till än snittet vilket innebär att de får bidrag inom ramen för kostnadsutjämningsystemet. Kostnadsstrukturen i Dorotea är dock betydligt mera oförmånlig än i Sollentuna. Sammantaget, inkl. det generella statsbidraget, får Sollentuna ett bidrag på 641 kr per invånare och Dorotea ett bidrag på 20 552 kr per invånare.

12) Därutöver får kommunala sektorn vissa specialdestinerade statsbidrag. Dessa bidrag uppgick till 28 miljarder kr 1998.

3.7 Socialavgifter

3.7.1 Olika former av socialavgifter

Socialavgifterna är i ekonomisk mening till viss del avgifter, som till denna del grundar förmåner i form av rätt till sjukpenning, pensioner m.m. Till resterande del är dessa avgifter i ekonomisk mening att betrakta som skatter eftersom de inte finansierar förmåner som är relaterade till individens inkomst.

En av grundtankarna i skattereformen i början 1990-talet var att all arbetsersättning oavsett vilken form den har och all inkomst av näringsverksamhet skulle beläggas med någon typ av socialavgifter eller motsvarande skatt. För att uppnå detta tas socialavgifter ut i olika former.

Den första typen är de avgifter som betalas in av arbetsgivarna och som kallas för arbetsgivaravgifter. Egenföretagarnas motsvarande avgifter kallas för egenavgifter. Den andra formen är den allmänna pensionsavgift som betalas direkt av både anställda och egenföretagare.

En tredje typ är den särskilda löneskatten som är att betrakta som en renodlad skatt. Den särskilda löneskatten tillkom i samband med skattereformen i syfte att ge inkomsterna en mera likformig beskattning. Nivån på den särskilda löneskatten sattes att motsvara skattedelen av socialavgifterna såsom avgifterna var utformade vid tiden för skattereformen. Särskild löneskatt betalas på förvärvsinkomster som inte är förmånsgrundande, på vissa försäkringsersättningar och på pensionskostnader.

Socialavgifterna 330 miljarder 1998

År 1998 uppgick socialavgifterna inkl. den särskilda löneskatten totalt till 330 miljarder kr vilket innebär att de svarade för hälften av de skatter som tas ut på arbete. Socialavgifterna har ökat som andel av BNP under de senaste åren. Det är de allmänna egenavgifterna (allmänna pensionsavgiften) som infördes 1993 och som successivt höjts som förklarar ökningen.

3.7.2 Underlag och avgiftssatser

År 2000 gäller i korthet följande för beräkning av underlaget för socialavgifterna.

Avgiftspliktigt underlag för *arbetsgivaravgifterna* är löntagarens bruttoersättning inkl. skattepliktiga förmåner och exkl. kostnadsavdrag. Om den utbetalda ersättningen till en person är mindre än 1 000 kr under ett år är denna avgiftsfri. Underlaget för *egenföretagarnas egenavgifter* är i huvudsak nettointäkten av näringsverksamhet. Arbetsgivaravgifter betalas inte för personer över 65 år och i normalfallet tas inte heller ut egenavgifter. På arbetsinkomster för personer över 65 år betalas istället särskild löneskatt.

För den *allmänna pensionsavgiften* som betalas direkt av individerna är det avgiftspliktiga underlaget inkomster upp till 8,07 förhöjda prisbasbelopp (år 2001=304 200 kr). Inkomster därutöver är avgiftsfria och berättigar inte heller till pensionsförmåner.

Underlaget för den *särskilda löneskatten* är sådan näringsverksamhet där den skattskyldige inte själv är aktiv (s.k. passiv näringsverksamhet). Även på arbetsinkomster för personer som äldre än 65 år utgår särskild löneskatt. Särskild löneskatt tas också ut på vissa försäkringsersättningar som kan anses ersätta arbetsinkomst. Vidare tas ut särskild löneskatt på de kostnader som en arbetsgivare har för pensionsutfästelser till anställda.

3.29 Tabell.

Socialavgifter för olika huvudgrupper 1992-1998, mkr.

Compulsory social security contributions by main group 1992-1998, MSEK.

Avgiftsslag Main group	Inkomståret Income year						
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Arbetsgivaravgifter (Employers' social sec. contributions)	211 912	185 242	191 972	214 631	230 629	237 492	251 209
Egenavgifter (Social sec. contributions for self-employed)	5 463	4 821	4 876	5 472	5 820	5 652	5 980
Allmänna egenavgifter (General social sec. contributions)	-	6 559	13 749	28 989	37 539	46 438	56 687
Särskild löneskatt (Special tax on some earned income and pension costs)	10 301	9 579	10 018	9 982	11 552	12 799	16 048
Summa sociala avgifter (Total social security contributions)	227 676	206 201	220 615	259 074	285 540	302 381	329 924
Andel av BNP (As percentage of GDP):	..	13,8%	13,8%	15,1%	16,3%	16,7%	17,5%

Källa: RSV och ESV. Taxeringsutfallet, riksbokföringen samt statistikdatabasen GIN-Skatt.

Som framgår av 3.30 Tabell har avgiftsuttaget förskjutits under 1990-talet. Arbetsgivar- och egenavgifter har sänkts vilket uppvägs av att allmänna egenavgifter/allmän pensionsavgift införts som successivt höjts.

3.30 Tabell.

Avgiftssatser för socialavgifter för olika huvudgrupper i procent av avgiftspliktig ersättning/inkomst.

Compulsory social security contributions by main group as percentages of earnings due to charges.

År Year	Avgiftsuttag, procent Rate as percentages of earning			
	Avgiftslag Main group			
	Arbetsgivar-avgifter	Egen-avgifter	Allmänna egenavgifter	Särskild löneskatt
	Employers' social sec. contributions	Social sec. contributions for self-employed	General social sec. contributions	Special tax on some earned income and pension costs
1990	38,97	34,19	-	-
1991*	38,02	34,75	-	22,20
1992	34,83	33,85	-	21,85
1993	31,00	29,55	0,95	17,69
1994	31,36	29,75	1,95	17,89
1995	32,86	31,25	3,95	21,39
1996	33,06	31,25	4,95	21,39
1997	32,92	31,25	5,95	22,42
1998	33,03	31,25	6,95	24,26
1999	33,06	31,25	6,95	24,26**
2000	32,92	31,11	7,00	24,26**
2001***	32,82	31,01	7,00	24,26**

*] Genomsnitt för året. Olika avgifter gällde före och efter halvårsskiftet.

**] Särskilda bestämmelser gäller för personer som är födda 1938 eller senare och har full ålderspension (förtida uttag).

***] Avgiftssatserna för år 2001 enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2000.

Arbetsgivar- och egenavgifter efter ändamål

Arbetsgivar- och egenavgifterna är sammansatta av olika delavgifter avsedda för olika ändamål. Av 3.31 Tabell framgår avgiftssatserna åren 1999 och 2000 samt föreslagna avgiftssatser för år 2001. Mellan 1999 och 2000 sänktes avgiftsuttaget marginellt. Men inom ramen för det totala avgiftsuttaget gjordes flera större förändringar av avgiftssatserna för olika ändamål. Bl.a. höjdes ålderspensionsavgiften från 6,40 till 10,21 procent. Förändringen var en anpassning av avgiftsuttaget till överenskommelsen kring finansieringen av det nya pensionsystemet. Sjukförsäkringsavgiften höjdes i syfte att skapa bättre samstämmighet mellan inkomster och utgifter i sjukförsäkringssystemet samtidigt som den allmänna löneavgiften sänktes. År 2001 föreslås avgiftsuttaget sänkt med netto 0,1 procentenheter. Inom ramen för denna sänkning höjs avgiftsuttaget till sjukförsäkringen med 0,3 procentenheter. Samtidigt sänks den allmänna löneavgiften med 0,4 procentenheter varav 0,3 procentenheter som kompensation för den höjda sjukförsäkringsavgiften och 0,1 procentenheter som ett inslag i den gröna skatteväxlingen.

Allmän pensionsavgift

De allmänna egenavgifterna som direktdebiteras löntagare och företagare har också varierat i sammansättning över åren (3.32 Tabell). Fr.o.m. år 1998 finns bara en pensionsavgift. Avgiftsunderlaget för denna är fr.o.m. år 2000 8,07 förhöjda prisbasbelopp och avgiftssatsen är 7,00 procent av avgiftsunderlaget. Den högsta avgiften år 2001 blir med dessa regler 21 300 kr vilket inträffar vid en förvärvsinkomst på 304 200 kr. Den allmänna pensionsavgiften är delvis avdragsgill och ger delvis skattereduktion vid taxeringen.

3.31 Tabell.

Avgiftssatser för arbetsgivaravgifter och egenavgifter efter ändamål åren 1999-2001.

Compulsory social security contributions rates by purpose 1999-2001.

Ändamål Purpose	Arbetsgivaravgifter, % Employers' social security contributions, %			Egenavgifter, % Social sec. contributions for self-employed, %		
	1999	2000	2001*	1999	2000	2001*
Sjukförsäkringsavgift (Health insurance)	7,50	8,50	8,80	8,23	9,23	9,53
Föräldraförsäkringsavgift (Parental insurance)	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
Ålderspensionsavgift (Old age pension)	6,40	10,21	10,21	6,40	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift (Survivor's pension)	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70
Arbetsmarknadsavgift (Labour market)	5,84	5,84	5,84	3,30	3,30	3,30
Arbetskadaavgift (Occupational injuries)	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38
S:a socialavgifter (Total social sec. contrib.)	25,02	29,83	30,13	23,21	28,02	28,32
Allmän löneavgift (General wage fee)	8,04	3,09	2,69	8,04	3,09	2,69
S:a socialavgifter och allmän löneavgift (Total social sec. contrib. and general wage fee)	33,06	32,92	32,82	31,25	31,11	31,01

*] Enligt förslag i budgetpropositionen hösten 2000.

3.32 Tabell.**Allmänna egenavgifter i procent av avgiftspliktig inkomst.**

General social security contributions by purpose, rates in percent of earnings due to charges.

År Year	Avgift efter ändamål Charges by purpose			
	Avgiftsuttag, procent Rate as percentages of earning			
	Allmän sjuk- försäkrings- avgift	Allmän arbetslöshets- försäkrings- avgift	Allmän pensions- avgift	Samtliga allmänna egenavgifter
	General health insurance	General unemployment insurance	Pension contri- bution	Total general social sec. contributions
1993	0,95			0,95
1994	0,95	1,00		1,95
1995	2,95	-	1,00	3,95
1996	3,95	-	1,00	4,95
1997	4,95	-	1,00	5,95
1998 - 1999	-	-	6,95	6,95
2000 -	-	-	7,00	7,00

År 2000 inleddes en reform av förvärvsinkomstbeskattningen som innebär att de förvärvsarbetande skall kompenseras för effekterna av den allmänna pensionsavgiften. En fjärdedel av reformen genomfördes år 2000 och ytterligare en fjärdedel genomförs år 2001¹³. Den konstruktion som valts i syfte att åstadkomma lättningen är en skattereduktion för viss del av avgiften. Avgiften är avdragsgill men bara till den del avgiften inte motsvaras av skattereduktionen. År 2001 får inkomsttagarna dra av 50 procent av avgiften och återstoden av pensionsavgiften beaktas genom en skattereduktion. Ett exempel illustrerar tekniken. En inkomsttagare som ligger ovan taket skall betala en avgift på 21 300 kr. Han får (med beaktande av avrundningsregler) dra av 10 700 kr och får en skattereduktion på 10 600 kr.

Särskild löneskatt

Särskild löneskatt tas ut på inkomster som inte grundar rätt till socialförsäkringsförmåner. Nivån på den särskilda löneskatten är schablonmässigt beräknad baserat på de avgifter som gällde vid tiden för skattereformen. Inkomstären 1998-2001 är skattesatsen 24,26 procent av underlaget. Underlaget för den särskilda löneskatten är dels sådan näringsverksamhet där den skattskyldige inte själv är aktiv (s.k. passiv näringsverksamhet) dels arbetsinkomster för personer som är äldre än 65 år. Särskild löneskatt tas också ut på vissa försäkringssättningar som kan anses ersätta arbetsinkomst (t.ex. avtalsreglerad avgångsersättning) och på bidrag till vinstandelsstiftelse. Vidare tas ut särskild löneskatt på de kostnader som en arbetsgivare har för pensionsutfästelser till anställda.

Nya regler för personer över 65 år från 2004

I samband med att det nya pensionsystemet införs ändras reglerna när det gäller möjligheterna att tjäna in pension även efter det år en person fyllt 65 år. Ändringen har att göra med att intjänandet av pensionsrätt i det nya pensionsystemet skall ske även i de fall man fortsätter att arbeta efter 65 år. En successiv infasning kommer att ske över åren. Endast de personer som är födda 1938 eller senare omfattas av de nya reglerna. Detta innebär att de nya reglerna kommer att tillämpas från och med 2004, när de som är födda 1938 fyller 66 år. År 2005 omfattas de som är födda 1938 och 1939. År 2006 omfattas årgångarna 1938, 1939 och 1940, osv. För personer i dessa åldersgrupper som är kvar i arbetslivet kommer arbetsinkomsten att avgiftsbeläggas med dels särskild löneskatt, dels ålderspensionsavgift och allmän pensionsavgift. Den särskilda löneskatten för dessa personer kommer att bli lägre (16,16 procent f.n.) än den nuvarande särskilda löneskatten eftersom förmånsgrundande ålderspensionsavgift tas ut separat. Ålderspensionsavgift betalas med samma procentsats som för övriga anställda och egenföretagare (10,21 procent f.n.). Även för den allmänna pensionsavgiften gäller samma avgiftssats som för de under 65 år (7,00 procent f.n.).¹⁴

För förvärvsaktiva personer som är födda 1937 eller tidigare fortsätter dagens regler att gälla även efter 2004.

3.7.3 Undantagsregler för avgiftsuttaget

Det finns vissa undantag från de grundläggande reglerna för avgiftsuttaget som tillkommit av regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska skäl.

Fram till och med 1999 fanns ett regionalpolitiskt stöd till näringslivet i speciellt utsatta delar av landet. Arbetsgivare och egenföretagare med viss verksamhet inom vissa kommuner i stödområdet fick sätta ned arbetsgivar- eller egenavgiften med åtta procentenheter. Nedsättningen har omfattat ca 4 000 arbetsgivare och 4 000 egenföretagare. Värdet av nedsättningen kan beräknas till 400 mkr per år. Nedsättningen skall enligt riksdagsbeslut ges till och med år 2000. I praktiken har dock inte givits någon nedsättning i avvaktan på att reglerna ska godkännas av EG-kommissionen. Om bestämmelserna godkänns kommer företagen i efterhand att få nedsättning för den tid som gått.

Det andra undantaget gäller den generella arbetsgivaravgiftssänkning med fem procentenheter på lönesumma upp till viss nivå som tillkom 1997 i syfte att underlätta för företagen att expandera. Nedsättningen uppgår till fem procent av lönesumma upp till 850 000 kr vilket för helår räknat innebär en maximal nedsättning om 42 600 kr per företag. Även egenföretagare ges en motsvarande nedsättning. Värdet på nedsättningen var 1999 ca 5,6 miljarder kr.

13) Förslag i budgetpropositionen hösten 2000.

14) För näringsidkare med aktiv näringsverksamhet som är födda 1938 eller senare och som under hela året haft hel ålderspension (förtida uttag) tillämpas de nya reglerna redan under tiden 1999-2003.

3.8 Beskattning av tjänstegruppliv

3.8.1 Skatten tas ut av försäkringsföretag m.fl.

Särskild premieskatt betalas på premie för grupplivförsäkring och för utbetalt belopp som motsvarar ersättning på grund av sådan försäkring. Beskattningen av tjänstegruppliv i dess nuvarande form kom till i samband med skattereformen i början av 1990-talet som en del av de basbreddningar som syftade till en mer likformig och neutral beskattning av löneförmåner. Tidigare hade förmånen av tjänstegruppliv inte beskattats. Istället för att direkt förmånsbeskatta individerna valdes som teknisk lösning att ta ut skatten av svenska försäkringsföretag, utländska försäkringsföretag ifråga om verksamhet som bedrivs här i landet och i vissa fall av arbetsgivare och näringsidkare.

År 1999 gav beskattningen av tjänstegruppliv skatteinkomster på en miljard kr.

Skatten på tjänstegruppliv har satts att motsvara genomsnittlig kommunalskattesats och uttaget av särskild löneskatt. Att skattesatserna blir så olika (se nedan) sammanhänger med att beskattningsunderlaget i en del fall utgörs av förmånen efter skatt och i andra fall förmånen inkl. skatt.

3.8.2 Skattesatser

För försäkringsföretag är skattesatsen 45 procent av beskattningsunderlaget. Underlaget utgörs av 95 procent¹⁵ av de premieinkomster som inkommer till försäkringsföretaget och avser grupplivförsäkring i tjänsten eller yrket. Skatteplikt inträder när premie tas emot.

För staten och andra arbetsgivare som utan att försäkring tecknats för anställdas räkning, betalar ut ersättning som motsvarar ersättning på grund av grupplivförsäkring är skattesatsen 81,83 procent. Underlaget utgörs av utbetalt belopp. Skatteplikt inträder vid utbetalning.

För att uppnå en neutral beskattning i de fall arbetsgivare och näringsidkare väljer utlandstecknade försäkringar finns en skatteplikt¹⁶ direkt för arbetsgivaren/näringsidkaren eftersom utländska försäkringsföretag inte kan omfattas av svensk premieskatt. I dessa fall är beskattningsunderlaget 95 procent av betald premie och skatten uppgår till 81,83 procent av underlaget.

3.9 Andra nedsättningar m.m.

3.9.1 Skattereduktion för byggnadsarbeten ("ROT-avdraget") åren 1993-1999

I syfte att stimulera byggarbetsmarknaden har under åren 1993-1999 med vissa avbrott givits en skattereduktion "ROT-avdrag" då man anlitar någon för att reparera, bygga om eller bygga till sitt hus. Efter mars 1999 ges dock inte längre ROT-avdrag.

Skattereduktionen har för ägare till villor, fritidshus och bostadsrättslägenhet varit 30 procent av arbetskostnaden (inklusive moms) upp till viss nivå. För hyreshus och bostadsrättsföreningar har gällt särskilda regler för ROT-avdrag.

Under den period som kan överblickas via taxeringsutfallet nämligen fram t.o.m. inkomståret 1998 har fattats sammanlagt 866 000 beslut om ROT-avdrag för fysiska personer och 45 000 beslut för juridiska personer. ROT-avdrag har givits med totalt 9,5 miljarder kr varav 3,9 miljarder till fysiska personer (3.33 Tabell) och 5,6 miljarder till juridiska personer.

3.9.2 Anställningsstöd för långtidsarbetslösa – ASLA

I oktober 1999 infördes ett anställningsstöd för företag som anställer långtidsarbetslösa ("ASLA"). Stödet beslutas i det enskilda fallet av arbetsmarknadsmyndigheterna. Tekniskt tillgodoförs företaget stödbeloppet genom en avräkning mot företagets skattedebiteringar på skattekontot.

3.9.3 Skattelättnader för bredbandsanslutningar åren 2001 och 2002

För att stimulera utbyggnaden av IT-infrastrukturen föreslås¹⁷ en skattelättnad för företag, enskilda näringsidkare och fastighetsägare som har utgifter för s.k. bredbandsanslutningar. Skattelättnaden ges i form av en skattereduktion. Skattereduktionen uppgår till 50 procent av den del av utgiften som överstiger 8 000 kr, dock maximalt 5 000 kr. Lättnaden avser anslutningar som tas i bruk under åren 2001 och 2002.

15) Att underlaget begränsas till 95 procent beror på att 5 procent av premien schablonmässigt antas gå till omkostnader i försäkringsföretaget.

16) I den mån betalning av premie på motsvarande försäkring till svenskt försäkringsföretag hade föranlett skatteplikt för det svenska försäkringsföretaget.

17) Budgetpropositionen hösten 2000.

3.33 Tabell.**ROT-avdraget åren 1993-1998.**

Special tax reduction for stimulating repairs, rebuildings and extensions of houses and apartments, 1993-1998.

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	Summa för hela perioden Total for the whole period
Antal (number):							
Fysiska personer (Individuals)	97 190	213 147	–	112 348	204 733	238 577	865 995
Juridiska personer (Legal entities)	5 678	11 145	–	7 654	10 195	10 702	45 374
Summa (Total)	102 868	224 292	–	120 002	214 928	249 279	911 369
Belopp i mkr (MSEK):							
Fysiska personer (Individuals)	423	989	–	499	923	1 091	3 926
Juridiska personer (Legal entities)	602	1 533	–	680	1 384	1 385	5 583
Summa (Total)	1 025	2 522	–	1 179	2 307	2 476	9 510

Källa: Riksskatteverkets debiteringssammandrag.

Tabellbilaga:

- 3.34 Tabell. Befolkningen över 18 år fördelade i inkomstklasser efter taxerad förvärvsinkomst inkomståret 1998.
- 3.35 Tabell. Antal personer och procentandel över skiktgränsen för statlig inkomstskatt ("brytpunkten") åren 1991-1999.
- 3.36 Tabell. Avdraget för pensionssparande 1998 fördelat på intervall och kön (exkl. dödsbon).
- 3.37 Tabell. Folkmängden fördelad efter total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2000, länsvis.
- 3.38 Tabell. Folkmängd, medelinkomst, skattekraft och total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2000 i Sveriges 289 kommuner.

3.34 Tabell.

Befolkningen över 18 år fördelade i inkomstklasser efter taxerad förvärvsinkomst. Uppgifter om antal inkomsttagare, inkomstsummor samt skatt på arbete i form av inkomstskatt och allmän pensionsavgift. Inkomståret 1998.

Total population aged 18 years or more by assessed income from employment and business showing number of persons, income amounts and taxes on labour and general pension contribution, income year 1998.

Taxerad förvärvsinkomst, tkr	Antal personer	Taxerad förvärvsinkomst, mkr	Skatt på arbete (mkr) i form av			Summa
			Stattlig inkomstskatt	Kommunal inkomstskatt	Allmän pensionsavgift	
Assessed inc. from work, KSEK	Number of persons	Assessed inc. from work, MSEK	Taxes on labour [MSEK] Central gov. inc. tax	Local inc. tax	Pension contribution	Sum
0	270 538	0	0	0	2	2
- 20	301 529	2 849	28	217	138	384
20 - 40	230 384	6 829	42	1 188	387	1 617
40 - 60	459 998	23 503	49	1 961	478	2 489
60 - 80	410 980	28 798	82	5 011	671	5 764
80 - 100	376 022	33 880	75	7 806	1 060	8 940
100 - 120	465 723	51 397	93	12 942	1 809	14 845
120 - 140	592 799	77 135	118	20 386	3 063	23 568
140 - 160	643 348	96 443	128	26 113	4 697	30 938
160 - 180	607 222	103 187	121	28 467	5 702	34 290
180 - 200	579 648	109 980	116	30 835	6 532	37 482
200 - 220	490 024	102 676	98	29 023	6 380	35 500
220 - 240	402 276	92 320	146	26 141	5 906	32 194
240 - 260	289 511	72 148	858	20 460	4 668	25 986
260 - 280	199 310	53 703	1 547	15 299	3 382	20 227
280 - 300	133 037	38 481	1 676	10 984	2 306	14 966
300 - 320	104 227	32 227	1 818	9 253	1 840	12 911
320 - 340	75 816	24 969	1 715	7 192	1 307	10 214
340 - 360	60 324	21 082	1 663	6 074	1 062	8 799
360 - 400	85 132	32 191	2 945	9 319	1 485	13 750
400 - 500	113 267	50 151	5 741	14 630	1 985	22 357
500 - 1000	92 032	57 740	8 870	17 044	1 589	27 503
1000 -	10 703	18 209	3 886	5 414	181	9 481
Samtliga	6 993 848	1 129 899	31 816	305 759	56 631	394 206
varav för följande kategorier (by categories):						
1. Pensionärer (Pensioners)	1 617 082	194 260	3 163	48 286	207	51 656
2. 18-24 år (18-24 years)	730 245	49 265	210	12 425	3 353	15 988
3. Egenföretagare (Self-employed)	141 367	19 263	384	5 142	1 228	6 755
4. Löntagare (Employees)	3 558 842	781 188	27 196	217 890	48 903	293 988
5. Övriga (Others)	946 312	85 923	863	22 016	2 940	25 819

Anm: Kategorierna i tabellen är avgränsade på följande sätt. Ingen under 18 år är med. Grupp 1 består av ålderspensionärer. De är således 65 år eller äldre. Grupp 2 är ungdomar i åldern 18-24 år. Inget krav finns på inkomst. Grupp 3 och 4 är personer med minst 10 000 kr i förvärvsinkomst (definierad som summan av lön och inkomst av aktiv näringsverksamhet). Är lönen större än inkomst av aktiv näringsverksamhet så förs man till löntagare. I annat fall till företagare. Om förvärvsinkomst saknas eller är under 10 000 kr så ingår man i övriggruppen.

Källa: SCB:s inkomststatistik, bearbetning av Storurvalet 1998.

3.35 Tabell.

Antal personer och procentandel över skiktgränsen för statlig inkomstskatt ("brytpunkten") åren 1991-1999.

Number of persons and share of persons with income level above the level for central government income tax 1991-1999.

	Utfall Outcome								Beräknat Estimate	
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	
Samtliga över 20 år (inkl. pensionärer)										
All persons above 20 years:										
Antal, tusental (Number, thousands)										
Män (Men)	1 052	876	839	930	791	821	888	934	984	(244)*
Kvinnor (Women)	308	213	230	284	193	231	292	286		
Båda könen (All)	1 360	1 088	1 068	1 214	984	1 052	1 180	1 220	1 297	(280)*
Andel i procent (Share in %)										
Män (Men)	34	28	27	30	25	26	28	29	31	(8)*
Kvinnor (Women)	9	6	7	9	6	7	9	9	9	(1)*
Båda könen (All)	21	17	17	19	15	16	18	19	20	(4)*
Heltidsanställda 20-64 år										
Full-time employees 20-64 years:										
Antal, tusental (Number, thousands)										
Män (Men)	789	625	598	679	577	610	657	683	732	(181)*
Kvinnor (Women)	230	147	162	210	138	170	218	210	233	(26)*
Båda könen (All)	1 019	772	760	889	715	780	874	893	965	(207)*
Andel i procent (Share in %)										
Män (Men)	53	43	47	52	42	44	47	48	50	(12)*
Kvinnor (Women)	24	16	19	24	15	19	23	22	24	(3)*
Båda könen (All)	42	33	35	40	31	34	37	38	40	(9)*

* Siffror inom parentes visar antal och andel personer som ligger över den övre skiktgränsen i den statliga skatteskalen. (Figures in brackets show number and share of persons with income above the upper level for central government income tax)

Anm: Framskrivningen för 1999 har gjorts av SCB med hjälp av mikrosimuleringsmodellen Fasit.

Källa: Statistiska centralbyrån, Inkomstfördelningsundersökningarna samt mikrosimuleringsmodellen Fasit.

3.36 Tabell.

Avdraget för pensionssparande 1998 fördelat på intervall och kön (exkl. dödsbon).

Deduction for savings for individual private pension 1998 by size of deduction and gender.

Tkr KSEK	Antal inkomsttagare i nedanstående klasser av pensionssparande		
	Number of income earners by size of the deduction for savings for private pension		
	Kvinnor Women	Män Men	Samtliga All
- 2	171 565	142 938	314 503
2 - 4	335 992	226 066	562 058
4 - 6	100 208	73 435	173 643
6 - 8	102 988	74 268	177 256
8 - 10	35 905	28 832	64 737
10 - 12	26 508	25 300	51 808
12 - 16	44 549	43 462	88 011
16 - 20	101 044	104 651	205 695
20 - 24	3 590	13 721	17 311
24 - 30	1 879	9 804	11 683
30 - 40	1 007	9 124	10 131
40 -	119	731	850
Samtliga	925 354	752 332	1 677 686
varav i åldern 20-64 år (of which by age 20-64 years)	913 918	734 005	1 647 923
Andel av personer 20-64 år (Share of persons 20-64 year)	37,4%	29,0%	33,1%
Genomsnittligt sparad belopp, tkr (Average amount saved, KSEK)	5,9	7,4	6,6

Källa: SCB, Inkomster, skatter och bidrag 1998.

3.37 Tabell.

Folkmängden fördelad efter total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2000, länsvis.

Population by total local tax rate (to county and municipality), by counties.

Län County	Folkmängd, tusental Population, thousands	Procentuell fördelning av folkmängd efter total kommunal skattesats Share of population in per cent by total local tax rate in %											
		26,50- 28,49	28,50- 28,99	29,00- 29,49	29,50- 29,99	30,00- 30,49	30,50- 30,99	31,00- 31,49	31,50- 31,99	32,00- 32,49	32,50- 32,99	33,00- 33,49	
Stockholms	1 803	60,2	3,1	11,6	16,0	5,1	4,0	-	-	-	-	-	100
Uppsala	292	-	-	-	5,9	-	76,8	6,8	7,4	3,1	-	-	100
Södermanlands	256	-	-	-	34,6	20,8	44,6	-	-	-	-	-	100
Östergötlands	411	-	-	-	1,0	32,2	24,1	42,7	-	-	-	-	100
Jönköpings	327	-	-	2,9	3,1	15,3	63,7	14,9	-	-	-	-	100
Kronobergs	177	-	-	-	8,7	-	15,3	52,4	18,0	5,6	-	-	100
Kalmar	237	-	-	-	-	-	5,7	27,2	60,6	6,5	-	-	100
Gotlands	57	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	100
Blekinge	151	-	-	-	-	-	-	20,4	68,7	10,9	-	-	100
Skåne	1 124	10,2	4,8	24,8	26,1	27,5	6,6	-	-	-	-	-	100
Hallands	274	-	-	39,3	23,4	37,3	-	-	-	-	-	-	100
Västra Götalands	1 489	-	-	-	8,1	20,2	19,1	40,9	10,5	1,1	-	-	100
Värmlands	277	-	-	-	-	-	-	13,1	47,4	24,1	15,5	-	100
Örebro	274	-	-	-	-	-	-	6,9	3,8	89,3	-	-	100
Västmanlands	257	-	-	-	-	48,8	-	11,0	32,9	7,3	-	-	100
Dalarnas	281	-	-	-	-	-	-	9,4	47,3	43,3	-	-	100
Gävleborgs	281	-	-	-	-	-	-	19,6	45,6	27,7	7,2	-	100
Västernorrlands	249	-	-	-	-	-	-	-	22,5	44,7	13,3	19,4	100
Jämtlands	131	-	-	-	-	-	-	-	44,7	39,5	10,9	5,0	100
Västerbottens	257	-	-	-	-	-	-	-	-	87,6	10,5	1,9	100
Norrbottens	258	-	-	-	-	-	5,0	60,9	22,8	11,3	-	-	100
Hela riket (Total)	8 861	13,6	1,2	6,8	10,2	13,2	13,0	15,3	15,2	9,3	1,6	0,7	100
Antal kommuner med resp skattesats (Number of municipalities)		13	5	17	33	30	35	38	57	45	13	3	289

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges kommuner 2000.

3.38 Tabell.

Folkmängd, medelinkomst, skattekraft och total kommunal skattesats (till landsting och kommun) 2000 i Sveriges 289 kommuner.

Population, average income, tax base and total local tax (to county and municipality) 2000 in the 289 municipalities of Sweden.

Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2000 Population 2000-01-01	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: rikt=100 Share of average tax base,%	Total skattesats, % Total local tax rate, %
Hela riket (Total)	8 861 426	109 796	100	30,38
- kommun med lägsta (Danderyd)				26,50
- kommun med högsta (Ragunda)				33,12
Stockholms län:				
Botkyrka	72 153	102 884	94	30,70
Danderyd	29 636	198 101	180	26,50
Ekerö	21 943	134 156	122	28,65
Haninge	68 610	112 310	102	30,40
Huddinge	82 870	119 304	109	29,85
Järfälla	60 188	132 398	121	29,20
Lidingö	40 630	170 275	155	27,97
Nacka	73 976	140 077	128	28,25
Norrälje	52 103	102 071	93	29,95
Nykvarn	7 876	120 845	110	29,35
Nynäshamn	23 408	114 664	104	30,15
Salem	13 474	123 410	112	29,65
Sigtuna	34 766	119 270	109	29,90
Sollentuna	57 610	140 749	128	28,25
Solna	55 988	131 775	120	27,90
Stockholm	743 703	133 918	122	28,25
Sundbyberg	33 387	127 714	116	28,70
Södertälje	76 624	111 034	101	29,35
Tyresö	38 580	126 258	115	29,80
Täby	60 300	161 976	148	27,25
Upplands-Bro	20 728	117 385	107	29,90
Upplands-Väsby	37 116	125 823	115	29,90
Vallentuna	24 640	120 753	110	28,00
Vaxholm	8 888	126 576	115	29,55
Värmdö	30 319	118 782	108	29,40
Österåker	33 861	124 414	113	29,15
Stockholms län	1 803 377	130 551	119	28,67
Uppsala län:				
Enköping	36 195	103 274	94	30,85
Håbo	17 287	124 065	113	29,60
Tierp	19 803	94 910	86	31,10
Uppsala	188 478	109 419	100	30,65
Ålvkarleby	8 972	106 413	97	32,30
Östhammar	21 680	103 587	94	31,80
Uppsala län	292 415	107 998	98	30,76
Södermanlands län:				
Eskilstuna	88 138	102 289	93	30,70
Flen	16 726	97 619	89	30,60
Gnesta	9 743	102 236	93	30,35
Katrineholm	32 527	98 990	90	30,00
Nyköping	49 070	109 172	99	29,50
Oxelösund	10 973	120 389	110	30,30
Strängnäs	29 271	108 738	99	29,50
Trosa	10 107	117 819	107	29,90
Vingåker	9 335	94 463	86	30,50
Södermanlands län	255 890	104 718	95	30,15
Östergötlands län:				
Boxholm	5 411	96 359	88	31,00
Finspång	21 678	107 069	98	31,15

Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2000 Population 2000-01-01	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: rikt=100 Share of average tax base,%	Total skattesats, % Total local tax rate, %
Mjölby	25 286	98 316	90	30,50
Motala	42 181	100 515	92	30,75
Norrköping	122 212	102 463	93	31,30
Söderköping	13 968	98 700	90	30,85
Vadstena	7 662	103 624	94	31,10
Valdemarsvik	8 383	89 695	82	31,00
Ydre	4 152	86 376	79	29,50
Åtvidaberg	12 055	99 296	90	30,75
Ödeshög	5 727	85 234	78	30,75
Östergötlands län	411 320	103 894	95	30,76
Jönköpings län:				
Aneby	6 799	86 136	78	30,50
Eksjö	16 910	99 303	90	31,00
Gislaved	30 408	105 763	96	30,25
Gnosjö	10 266	106 792	97	29,50
Habo	9 587	100 318	91	29,18
Jönköping	116 344	104 784	95	30,50
Mullsjö	7 175	97 353	89	30,35
Nässjö	29 607	98 530	90	30,85
Sävsjö	11 192	88 114	80	30,50
Tranås	17 798	96 678	88	30,87
Vaggeryd	12 475	101 328	92	30,00
Vellanda	26 735	96 200	88	30,60
Värnamo	31 970	106 962	97	31,00
Jönköpings län	327 266	101 750	93	30,52
Kronobergs län:				
Alvesta	19 035	97 209	89	31,00
Lessebo	8 433	99 524	91	31,50
Ljungby	27 140	100 708	92	30,50
Markaryd	9 927	95 491	87	31,50
Tingsryd	13 484	91 245	83	31,50
Uppvidinge	9 912	94 473	86	32,00
Växjö	73 770	107 368	98	31,25
Ålmhult	15 448	100 996	92	29,50
Kronobergs län	177 149	101 686	93	31,04
Kalmar län:				
Borgholm	11 319	81 249	74	31,90
Emmaboda	9 811	103 177	94	31,53
Hultsfred	15 275	93 158	85	32,23
Högsby	6 544	86 989	79	31,83
Kalmar	59 122	103 635	94	31,73
Mönsterås	13 275	100 346	91	31,73
Mörbylånga	13 488	92 952	85	30,73
Nybro	19 905	98 327	90	31,65
Oskarshamn	26 504	108 422	99	31,08
Torsås	7 540	84 413	77	31,75
Vimmerby	15 788	95 013	87	31,98
Västervik	37 930	98 659	90	31,48
Kalmar län	236 501	98 696	90	31,60
Gotlands län:				
Gotland	57 428	90 195	82	32,25
Blekinge län:				
Karlskrona	30 756	107 434	98	31,25
Karlskrona	60 396	103 414	94	31,90
Olofström	14 241	106 402	97	31,65
Ronneby	28 778	99 149	90	31,50

Län/kommun County/municipality	Folkvägd den 1 jan 2000 Population 2000-01-01	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: rikt=100 Share of average tax base,%	Total skattesats, % Total local tax rate, %	Län/kommun County/municipality	Folkvägd den 1 jan 2000 Population 2000-01-01	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: rikt=100 Share of average tax base,%	Total skattesats, % Total local tax rate, %
Sölvesborg	16 454	100 255	91	32,01	Lerum	35 116	116 920	106	30,39
Blekinge län	150 625	103 366	94	31,68	Lidköping	36 891	101 766	93	30,19
Skåne län:					Lilla Edet	12 917	99 845	91	31,68
Bjöv	13 702	100 142	91	29,88	Lysekil	14 993	101 353	92	31,99
Bromölla	12 115	103 968	95	30,15	Mariestad	23 949	101 946	93	30,69
Burlöv	14 683	106 692	97	29,48	Mark	33 024	95 552	87	31,14
åstad	14 189	102 230	93	29,00	Mellerud	9 999	89 641	82	31,49
Eslöv	28 212	97 746	89	29,63	Munkedal	10 568	92 138	84	32,26
Helsingborg	116 870	108 024	98	29,10	Mölnådal	55 558	120 211	109	30,34
Hässleholm	48 803	96 037	87	29,50	Orust	15 056	96 814	88	30,89
Höganäs	22 658	114 995	105	29,12	Partille	33 000	119 234	109	30,24
Härby	13 773	86 755	79	28,13	Skara	18 341	101 584	93	31,00
Höör	13 807	96 114	88	29,72	Skövde	49 178	107 613	98	29,74
Klippan	15 660	96 245	88	29,40	Solenäs	9 614	100 014	91	30,24
Kristianstad	73 897	101 560	92	30,50	Stenungsund	20 277	114 847	105	31,12
Kävlinge	24 185	113 677	104	27,90	Strömstad	11 026	91 462	83	30,84
Landskrona	37 336	100 736	92	29,63	Svenljunga	10 636	91 855	84	30,38
Lomma	17 858	134 564	123	28,63	Tanum	12 069	86 986	79	31,12
Lund	98 312	111 326	101	29,88	Tibro	10 641	97 005	88	29,84
Malmö	257 574	99 463	91	30,05	Tidaholm	12 833	95 725	87	30,04
Osby	12 925	95 896	87	30,15	Tjörn	14 734	107 178	98	29,89
Perstorp	6 808	104 910	96	29,50	Tranemo	12 026	100 729	92	29,73
Simrishamn	19 511	93 429	85	29,90	Trollhättan	52 879	112 084	102	30,89
Sjöbo	16 542	86 947	79	28,63	Töreboda	9 626	87 860	80	30,44
Skurup	13 638	95 916	87	29,50	Uddevalle	48 816	101 639	93	31,64
Staffanstorps	19 527	119 541	109	28,88	Ulricehamn	22 286	97 915	89	30,48
Svalöv	12 617	94 112	86	29,38	Vara	16 255	89 554	82	29,79
Svedala	17 935	109 009	99	29,13	Värgårda	10 736	93 419	85	30,64
Tomelilla	12 434	85 825	78	30,00	Vänernsberg	36 605	107 699	98	31,64
Trelleborg	38 226	100 765	92	29,00	Åmål	12 908	101 259	92	31,69
Vellinge	30 206	132 970	121	27,50	Öckerö	11 781	108 172	99	29,69
Ystad	26 185	99 689	91	29,25	Västra Götalands län	1 488 709	106 959	97	30,93
Åstorp	12 799	97 478	89	29,50	Värmlands län:				
Ångelholm	37 054	103 276	94	28,25	Arvika	26 353	96 634	88	31,40
Örkelljunga	9 423	90 325	82	28,15	Eda	8 689	92 914	85	31,50
Östra Göinge	14 322	97 215	89	30,00	Filipstad	11 893	99 405	91	31,50
Skåne län	1 123 786	103 379	94	29,46	Forshaga	11 651	100 717	92	32,40
Hallands län:					Grums	9 673	103 079	94	32,40
Falkenberg	38 894	92 269	84	30,20	Hagfors	14 400	102 789	94	32,30
Halmstad	84 814	102 000	93	29,25	Hammarö	14 141	118 299	108	32,10
Hylte	10 485	97 094	88	30,25	Karlstad	79 985	111 017	101	31,75
Kungsbacka	64 096	120 700	110	29,55	Kil	11 937	99 395	91	32,00
Laholm	22 732	88 455	81	29,25	Kristinehamn	24 731	104 415	95	32,80
Varberg	52 516	97 619	89	30,25	Munkfors	4 204	103 636	94	32,50
Hallands län	273 537	102 771	94	29,67	Storfors	4 807	101 393	92	32,25
Västra Götalands län:					Sunne	13 613	92 796	85	31,80
Åle	25 329	109 514	100	31,50	Säffle	16 796	98 528	90	31,90
Alingsås	34 963	103 789	95	31,29	Torsby	13 943	93 818	85	32,50
Bengtstors	11 032	100 054	91	31,49	Årjäng	9 784	88 611	81	31,25
Bollebygd	7 894	107 982	98	30,99	Värmlands län	276 600	103 093	94	31,96
Borås	96 342	105 744	96	30,99	Örebro län:				
Dals-Ed	4 974	89 324	81	31,79	Askersund	11 621	99 092	90	31,85
Essunga	5 847	89 268	81	29,79	Degerfors	10 746	105 648	96	31,75
Falköping	31 331	95 799	87	30,29	Hallsberg	15 775	104 159	95	31,85
Färgelanda	7 086	94 217	86	31,19	Hällefors	8 095	100 458	91	31,85
Grästorp	5 970	93 197	85	30,54	Karlskoga	31 530	115 773	105	31,85
Gullspång	5 974	89 294	81	32,47	Kumla	18 932	109 397	100	30,85
Göteborg	462 470	112 215	102	31,30	Laxå	6 770	105 357	96	31,85
Götene	13 095	99 384	91	30,54	Lekeberg	7 002	93 698	85	31,65
Herrljunga	9 456	93 116	85	30,64	Lindesberg	23 673	103 429	94	31,55
Hjo	8 801	96 267	88	30,84	Ljusnarsberg	5 755	97 581	89	31,85
Härreda	29 842	119 148	109	30,65	Nora	10 420	103 520	94	31,45
Karlsborg	7 198	98 378	90	30,44	Örebro	123 503	104 250	95	31,65
Kungälv	36 767	114 109	104	30,39	Örebro län	273 822	105 174	96	31,64

Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2000 Population 2000-01-01	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: rikt=100 Share of average tax base, %	Total skattesats, % Total local tax rate, %
Västmanlands län:				
Arboga	14 036	103 758	95	31,52
Fagersta	12 583	116 361	106	32,47
Hallstahammar	15 189	107 391	98	31,47
Heby	13 616	86 275	79	31,97
Kungsör	8 155	105 977	97	31,37
Köping	24 915	103 188	94	31,82
Norberg	6 087	104 936	96	32,32
Sala	21 530	95 945	87	31,97
Skinnkatteberg	4 859	100 140	91	31,47
Surahammar	10 498	110 148	100	31,97
Västerås	125 433	115 084	105	30,27
Västmanlands län	256 901	108 736	99	31,04
Dalarnas län:				
Avesta	22 714	107 797	98	31,90
Borlänge	47 441	105 432	96	32,25
Falun	54 489	108 761	99	31,80
Gagnef	10 168	94 743	86	32,30
Hedemora	16 108	98 104	89	31,65
Leksand	15 368	96 068	87	31,25
Ludvika	26 810	108 476	99	32,40
Malung	10 925	97 783	89	31,40
Mora	20 246	99 648	91	31,92
Orsa	7 040	88 507	81	32,15
Rättvik	10 897	92 291	84	32,15
Smedjebacken	11 873	106 867	97	32,25
Säter	11 316	96 976	88	31,65
Vansbro	7 376	91 328	83	32,25
Ålvdalen	7 804	90 738	83	31,90
Dalarnas län	280 575	102 521	93	31,97
Gävleborgs län:				
Bollnäs	27 075	98 579	90	31,25
Gävle	90 451	112 748	103	31,90
Hofors	10 780	111 126	101	32,25
Hudiksvall	37 556	102 249	93	31,50
Ljusdal	20 147	94 208	86	32,75
Nordanstig	10 510	90 702	83	32,25
Ockelbo	6 222	95 957	87	32,26
Ovanåker	12 623	93 167	85	32,25
Sandviken	37 511	114 104	104	32,00
Söderhamn	27 842	103 902	95	31,05
Gävleborgs län	280 717	105 784	96	31,82
Västernorrlands län:				
Härnösand	25 950	106 969	97	33,04
Kramfors	21 869	98 317	90	32,84
Sollefteå	22 400	98 611	90	33,09
Sundsvall	93 486	116 202	106	32,29
Timrå	18 059	108 469	99	32,34
Ånge	11 368	100 208	91	32,79
Örnsköldsvik	56 167	105 162	96	31,79
Västernorrlands län	249 299	108 280	99	32,39
Jämtlands län:				
Berg	8 272	85 621	78	32,42
Bräcke	7 744	90 252	82	32,12
Härjedalen	11 594	94 591	86	32,37
Krokoms	14 221	94 251	86	32,07
Ragunda	6 489	92 870	85	33,12
Strömsund	14 244	90 549	82	32,62
Åre	9 754	90 862	83	32,12
Östersund	58 387	108 243	99	31,62
Jämtlands län	130 705	99 001	90	32,01

Län/kommun County/municipality	Folkmängd den 1 jan 2000 Population 2000-01-01	Skatteunderlag* kr/inv Average tax base per capita, SEK	Index: rikt=100 Share of average tax base, %	Total skattesats, % Total local tax rate, %
Västerbottens län:				
Bjurholm	2 746	87 658	80	32,10
Dorotea	3 364	90 999	83	32,60
Lycksele	13 224	99 851	91	32,05
Malå	3 723	103 436	94	32,35
Nordmaling	7 767	90 810	83	32,35
Norsjö	4 804	93 916	86	32,85
Robertsfors	7 355	89 386	81	32,10
Skellefteå	73 000	105 230	96	32,10
Sorsele	3 244	90 945	83	32,60
Storuman	7 071	93 506	85	32,10
Umeå	103 970	106 932	97	32,30
Vilhelmina	8 006	91 306	83	32,60
Vindeln	6 142	89 939	82	32,10
Vännäs	8 584	96 860	88	32,60
Åsele	3 710	92 155	84	32,60
Västerbottens län	256 710	102 330	93	32,25
Norrbottnens län:				
Arjeplog	3 455	100 329	91	31,70
Arvidsjaur	7 233	101 759	93	30,75
Boden	28 872	108 418	99	31,05
Gällivare	20 504	115 446	105	31,75
Haparanda	10 495	88 730	81	31,20
Jokkmokk	6 146	102 271	93	31,30
Kalix	18 143	104 620	95	31,75
Kiruna	24 834	119 075	108	32,05
Luleå	71 251	115 098	105	31,20
Pajala	7 647	89 834	82	31,50
Piteå	40 404	107 738	98	31,45
Ålvsbyn	9 060	99 637	91	31,65
Övertorneå	4 304	97 930	89	32,00
Övertorneå	5 746	88 050	80	30,95
Norrbottnens län	258 094	108 725	99	31,42

*Avser den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten för inkomståret 1998 dividerat med den totala folkmängden.

Källa: Statistiska centralbyrån, Årsbok för Sveriges Kommuner 2000.

Källor och lästips

Ekonomistyrningsverket:

- Inkomstloggaren (hänvisningar till aktuella skattelagar och skatteförordningar).
- Budgetprognos (4 gånger om året).
- Statens Finanser (populär framställning om bl.a. skatterna).
- ESV:s hemsida (www.esv.se).

Riksskatteverket:

- De svenska skatternas historia
- RSV-Nytt (sammandrag av förslag i betänkanden, propositioner, beslut om förändringar m.m.; utkommer ungefär varannan vecka.).
- RSV:s hemsida (www.rsv.se).

Statistiska centralbyrån:

- Inkomster, skatter och bidrag. Totalräknad statistik. Individ och familjeuppgifter. Riket – län – kommuner. Statistiska meddelanden serie If 20.
- Inkomstfördelningsundersökningen. Statistiska meddelanden serie If 21.
- Taxeringsutfallet. Statistiska meddelanden serie O 21.
- Årsbok för Sveriges kommuner.
- SCB:s hemsida (www.scb.se).

Övrigt:

- ESO-rapporten: Lönar sig arbete? (Ds 1997:73)
- Konjunkturinstitutet: Konjunkturläget samt Analysunderlag till Konjunkturläget
- Finansdepartementet: Beräkningskonventioner. (Konventioner för beräkning och redovisning av budgeteffekter vid ändrade skatte- och avgiftsregler. Rapport från Skatteekonomiska enheten på Finansdepartementet).
- Prop. 1997/98:151: Inkomstgrundad ålderspension, m.m.
- Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS): Valfärdspolitik i kristid - håller arbetslinjen? SNS-förlag 1998.
- Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS): Från dagis till servicehus. Valfärdspolitik i livets olika skeden. SNS-förlag 1999.

Kommunalskattelagen infördes 1928 och är alltjämt gällande. Trots en mängd ändringar och tillägg har grundstrukturen bibehållets. Införandet av kommunalskattelagen innebar inte några principiella ändringar av de materiella skattereglerna. Viktigast var att kontantprincipen blev lagfäst. Tidigare hade inkomst även om den inte var bokföringsmässigt beräknad ofta beskattats när den uppkommit.

Källa: Carsten Welinder, Kommunalskattelagen 50 år, Svensk Skattetidning 1978 sid 535-544.